Concilio Vaticano II - Ano 10

O dia 11 de outubro é o dia de comemoração do décimo ano da instalação do Concílio Vaticano II, anunciado pelo Papa João XXIII, a 25 de janeiro de 1959. O mundo inteiro acolheu com alvoroço notícia tão auspiciosa.

Os trabalhos preparatórios se prolongaram por 3 anos e em 1961 foram realizadas consultas ao Colégio Cardinalício, ao Episcopado do Mundo inteiro, aos Superiores das Ordens Religiosas, aos Reitores das Universidades, etc. A seguir, foram constituídos organismos incumbidos de preparar os esquemas doutrinais e disciplinares que seriam submetidos às Assembléias Conciliares.

Cardeais, bispos, teólogos, canonistas deram suas contribuições na preparação dos esquemas e o Concílio foi convocado pela Bula de 25 de dezembro de 1961, na qual João XXIII declarou: "Anunciamos, indicamos e convocamos para o próximo ano de 1962, o Ecumênico e Geral Concílio que se celebrará na Basílica do Vaticano (...) que venham de toda a parte todos os Nossos Diletos Filhos Cardeais, os veneráveis Irmãos Patriarcas, Primazes, Arcebispos e Bispos, tanto residenciais como apenas titulares, e ademais todos os que têm o direito e o dever de intervir no Concílio".

O CONCÍLIO

Sob a presidência de João XXIII e diante da expectativa do mundo inteiro, instalou-se solenemente a grande Assembléia a 11 de outubro de 1962. A Assembléia era grande, pois de todos os Concílios anteriores, "foi o maior pelo número de padres vindos à Sé de Pedro, de todas as partes do mundo, segundo palavras de Paulo VI, sucessor de João XXIII.

O balanço das realizações do Vaticano foi extraordinário: foram promulgadas 4 Constituições, 9 Decretos e 3 Declarações, documentos que constituem, na opinião de Franco Pierini, "a mais sensacional mensagem que Deus endereçou aos homens de hoje, através da Igreja".

O QUE É UM CONCÍLIO?

O Divino Salvador investiu o grupo de apóstolos como um corpo, formado pela cabeça (Pedro) e os membros (Apóstolos), a fim de continuarem a sua missão sobre a terra. Os apóstolos exerciam este mandato debaixo da autoridade de São Pedro, seja de um modo ordinário, espalhados pelo mundo, seja de um modo extraordinário, reunidos no Concílio, tal como o fizeram no Concílio de Jerusalém. Ao Colégio dos Apóstolos, sucedeu o Colégio dos Bispos que é, igualmente, um verdadeiro corpo, constando de cabeça (Sumo Pontífice Romano) e dos membros (os Bispos, sucessores dos Apóstolos). Como os apóstolos, os Bispos exercem o seu ministério debaixo da autoridade do Pontífice Romano reunidos no Concílio Ecumênico. Ecumênico que dizer "universal". Portanto, dois elementos são essenciais no Concílio Ecumênico: a cabeça, isto é, o sucessor de São Pedro no Primado e o Corpo, formado pelos Bispos como sucessores dos apóstolos e além disso, ao menos moralmente unânimes. Eis a definição: "Concílio Ecumênico é a reunião legítima de todos os bispos do mundo inteiro, congregados debaixo do Pontífice Romano para deliberar e determinar a respeito dos negócios da Igreja Universal". Um Concílio, envolvendo o Sumo Pontífice, goza de autoridade suprema sobre todo aquilo que só pode ser feito pelo poder do Sumo Pontífice. O Concílio só pode ser convocado pelo Papa em casos de uma grande utilidade, seja por uma certa necessidade moral, ou para definições dogmáticas, ou para a regularização de questões disciplinares.

POR QUE CONVOCÁ-LO?

A idéia predominante do Vaticano II foi a co-responsabilidade. As relações entre os bispos e os sacerdotes são necessárias para dar vida à realidade do "presbyterium". Nas relações entre sacerdotes e leigos, estes devem tomar parte na extensão do Reino de Deus. No plano litúrgico, o Concílio destacou que a ação cultural é obra de todo o povo de Deus. Acabou, pois um período na Igreja, durante o qual o povo fiel havia permanecido passivo, tanto no plano da oração como no da ação pastoral, partindo para uma etapa de maior atividade. "Toda a Igreja está em fermentação, explicou Paulo VI. Estudam-se os Decretos do Concílio em todos os níveis e em toda a parte. A Reforma da Oração litúrgica avança e é gradualmente aplicada, sobrepuja às primeiras desconfianças e vai abolindo as formas arbitrárias".

Em 1962, a primeira sessão do Concílio foi presidida pelo Papa João XXIII, que havia convocado o Concílio. A segunda e a terceira já foram convocadas e presididas pelo Papa Paulo VI, pois João XXIII falecera em junho de 1963.

NO MUNDO DE HOJE

Qualquer dos vinte Concílios Ecumênicos da História da Igreja, até o Vaticano I (em 1870) inclusive, teve em vista alguma controvérsia teológica a dirimir ou alguma heresia a condenar. À diferença dos anteriores, o Concílio Vaticano II não visou propriamente o combate a correntes heréticas formadas dentro da Igreja (ainda que, virtualmente, existem muitas), mas intencionou algo de muito positivo: atender às expectativas dos nossos dias. Com efeito, o gênero humano está convulsionado, pois atravessa uma fase que não teve igual no passado: nunca se viu tão rápido aumento de população no globo e nem suas conseqüências inevitáveis, tais como a superpopulação, a fome, o controle da natalidade; o ritmo de progresso científico e técnico proporcionou aos homens um domínio da natureza tal que se pode levantar o nível de vida de todo o gênero humano. Mas estas conquistas apresentam tentações e perigos: os poderes estupendos que a ciência e a técnica conferem ao homem o levam a julgar-se soberano senhor do universo, que não precisa de Deus e se atola no materialismo ateu; o contato dos diversos setores entre todos os povos impõe a todos os deveres prementes mas a solidariedade se degenera em sistemas coletivistas em que a pessoa humana como tal é ignorada e sufocada; a emancipação de povos da África e Ásia permite que novas e valiosas energias colaborem para a reconstrução do globo destroçado por duas guerras mundiais. Assim, são revelados valores humanos que até época recente ficaram latentes. O Concílio comunicou ao mundo moderno a Palavra da Verdade.

O CONCÍLIO VISTO RAPIDAMENTE

O Concílio recordou a todos os católicos a palavra dos antigos padres da Igreja: "Alimenta aquele que morre de fome porque se não lhe deste de comer, mataste-o". Falando da renovação, o Concílio afirma que "não se deve ter por irrefutáveis os costumes que não correspondem às exigências dos tempos". A Igreja se propõe renunciar até ao exercício de direitos legítimos onde o seu uso puder comprometer a sinceridade do testemunho cristão, afirma o documento da Igreja no Mundo Moderno.

Durante a sessão pública realizada na Basílica de São Pedro para a publicação dos quatro últimos documentos, o Papa Paulo VI pronunciou uma Homilia sobre o valor humano e religioso do Concílio, afirmando que todos os trabalhos realizados na Basílica foram orientados para o homem. No dia 8 de dezembro de 1965, dia do encerramento do Vaticano II, o Papa disse: "progredimos no esforço da contemplação de Deus, na ânsia de sua celebração e na arte de dar-nos a conhecer aos homens que nos olham como pastores e mestres dos caminhos do Senhor".

Depois de analisar as finalidades do Concílio, prosseguiu nos seguintes termos: "A Igreja recolheu-se em sua íntima consciência espiritual para sondar mais a fundo o mistério da presença de Deus por cima e dentro de si e para reavivar em si a fé que é segrêdo de sua segurança. Ao definir a característica principal do Concílio, diz que "queremos observar que a religião do nosso Concílio foi principalmente a da caridade e ninguém poderá tachá-lo de irreligiosidade ou de infidelidade ao Evangelho, quando é o próprio Cristo que nos ensina: "A religião pura e sem mancha aos olhos de Deus é esta: visitar os órfãos e as viúvas em suas tribulações e precaver-se contra a corrupção deste mundo".

Assinalando os grandes trabalhos conciliares em favor do homem, concluiu o Sumo Pontífice: "este Concílio não é outra coisa que um potente e amistoso convite à Humanidade de hoje para encontrar outra vez, através do amor fraterno, aquele Deus de Quem afastar-se é cair, a Quem permanecer é estar firme, a Quem voltar é renascer".

(L.C.)

Faleceu o Padre Paulo Warkocz

Vítima de uma prolongada doença, faleceu o Padre Paulo Warkocz, as primeiras horas da noite de domingo, dia 8 p.p, sacerdote da Congregação da Missão.

Seu sepultamento foi realizado dia 9, p. p. sendo celebrada missa de corpo presente.

NACIONALIDADE E ESTUDOS

Padre Paulo nasceu dia 29 de junho de 1894, em Kozle-Naclenslawice, Diocese de Opole, na Polônia. Fêz os estudos secundários em Nyssa. Admitido à Congregação da Missão aos 9 de setembro de 1912, iniciando, então os estudos superiores no Instituto Teológico de Cracóvia, Instituto pertencente à Congregação da Missão.

A primeira Guerra Mundial veio interromper sua carreira estudantil. Convocado para prestar Serviço Militar na Alemanha, lutou em campos de batalha, recebendo ferimentos, em consequência, seu braço direito ficou defeituoso para o resto da vida. Reiniciando seus estudos, foi ordenado sacerdote, aos 27 de junho de 1920. Seu destino, de imediato, foi o Brasil, começou em Curitiba a 27 de dezembro do mesmo ano.

FRENTES DE AÇÃO

Sem conhecer a língua portuguêsa trabalhou na ação pastoral em Tomás Coelho e Abranches, exercendo a função de vigário cooperador. Posteriormente, trabalhou em Santa Cândida, onde construiu a Igreja Matriz, de 1921 a 1930. Irati presenciou o seu ardor destemido durante 13 anos Os marcos de sua atuação somam a Igreja N. Senhora da Luz e o Colégio N. Senhora das Graças. A seguir, voltou a

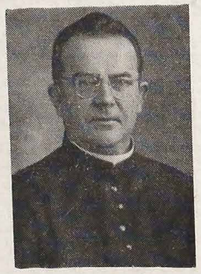

Pe. Paulo Warkocz

trabalhar em Abranches, Orleans foi a paróquia que o prendeu por 24 anos; foi coadjutor e desde 1958 até 1970, vigário. Foi nessa paróquia que Padre Paulo festejou o jubileu de ordenação sacerdotal, dia 27 de junho de 1970.

HOMEM PIEDOSO E HOMEM DE CULTURA

Onde quer que tenha trabalhado, soube conciliar a administração e o apostolado à piedade e à cultura. Apesar do peso dos anos, nunca recusou seus compromissos sacerdotais, inspirando a confiança, até na juventude, pela sua personalidade altiva.

O ÚLTIMO ADEUS

Bispos, sacerdotes e amigos estiveram presentes à Missa de corpo presente, a seguir, acompanharam o seu corpo até o Cemitério Paroquial de Orleans, numa demonstração de que o Padre Paulo também fora amigo.

Nossas preces pelo descanso eterno.

NOTA DE FALECIMENTO

Faleceu, em Irati, dia 4 p.p., com 95 anos de idade, a Irmã Vitória Kulerska, da Congregação das Irmãs da Caridade.

Irmã Vitória era natural da Polônia. Nasceu em Radzyn, dia 11 de novembro de 1877. Recebeu formação religiosa na citada Congregação, vinculando-se pelos votos à mesma em 1905. Chegou ao Brasil em 1907, trabalhando em Abranches, Tomás Coelho.

Em 1930 foi destinada a exercer a função de educadora na cidade de Irati, onde veio a falecer.

Seu sepultamento deu-se no mesmo dia com participação de muitos de seus educandos.

ESPORTE EM REVISTA

CAMPEONATO NACIONAL

Coritiba 2 América (MG) 0; Remo 0 Internacional 0; Ceará 0 Vasco 0; ABC 0 Flamengo 0; Palmeiras 3 Brasil 1; Náutico 1 Santos 1; Cruzeiro 4 Vitória 0; Sergipe 1 Flamengo 1; Bahia 1 Botafogo 1; Grêmio 1 Portuguesa 1; América (RIO) 2 Atlético 0; Nacional 1 São Paulo 1; Coritiba 0 ABC 0; Fluminense 2 Santa Cruz 1; Atlético 5 Vitória 0; Grêmio 2 Sergipe 0; Nacional 2 Portuguesa 0; Bahia 1 São Paulo0; Ceará 2 América (MG 0; Flamengo 2 Vasco 1; Internacional 0 Santos 0; Corintians 1 Náutico 0; América (RIO) 1 Remo 0; Brasil 3 Botafogo 2.

TORNEIO DE INTEGRAÇÃO

Atlético 2 Figueirense 2; Iguaçú 1 Pinheiros 0; Colorado 0 Avaí 0; América 4 Hercílio Luz 0.

Os golfistas brasileiros conquistaram o título de Campeão Sul-Americano de Golfe disputado nestes dias em São Paulo.

Com a conquista de quatro dos sete títulos disputados em Lima, o Brasil tornou-se campeão absoluto sul-americano de tênis-de-mesa e confirmou-se como a maior força do continente para o Mundial da modalidade, que será realizado em abril de 73, na Iugoslávia.

SEMANA DA CRIANÇA

"Enquanto houver uma criança, é sinal de que Deus ainda tem esperança".

Estamos na Semana da Criança.

No entanto, não deve ser apenas no calendário que exista um dia específico dedicado à criança. Ela é a realidade presente no dia a dia de pais e educadores que, permanentemente, estão voltados para o bem-estar, para a segurança e para a felicidade daqueles por quem são responsáveis.

Essa preocupação não é exclusiva de pais e educadores, pois, também os legisladores manifestam seu envolvimento, quando cuidam para que fique expresso nos documentos legais do País o seu posicionamento de dar a cada criança aquilo a que ela tem direito e que é um dever lhe seja dado.

Assim, a Lei 5692/71, no que diz respeito a infância, estabelece medidas no sentido de que a criança receba o atendimento indispensável ao desenvolvimento de suas potencialidades, permitindo-lhe afirmar-se frente às exigências sempre crescentes deste mundo em constante mutação.

"O grau de desenvolvimento econômico, de justiça social e de segurança pode ser medido pela proteção e pelo respeito que as crianças merecem de seu País".

Presidente Médici

FAÇA UMA CRIANÇA SORRIR NO SEU DIA

LUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMÉR. LATINA — FUNDADO EM 1920

KURYTYBA — 18 października (outubro) — 1972 — Nr 3292 — (42/72)

Nowości na Madagaskarze

Podczas referendum (opinia publiczna narodu przez głosowanie) jakie odbyło się w ubiegłą niedzielę w Republice Malgaszów — nowym prezydentem tego kraju obrany został gen. Gabriel Ramanantsoa. Otrzymał on 95% głosów, by rządzić Madagaskarem w ciągu najbliższych 5 lat. Jego rywalem był dotychczasowy szef państwa Philibert Tsisarana, który rządził krajem przez 14 lat.

Wybór gen. Ramanantsoa może mieć wielki wpływ na przyszłość tego kraju, a nawet całej Afryki. Należy tu przypomnieć, że ustępujący prezydent (Tsiranana) pozostawał pod silnymi wpływami Francji. Jednakowoż w kwietniu br. miała miejsce gwałtowna demonstracja studentów, którzy domagali się zmiany gabinetu oraz przeprowadzenia reformy ekonomicznej, społecznej i politycznej w kraju.

Pod naporem studentów, do których przyłączyły się inne klasy społeczne, prezydent Tsiranana zmienił kilku ministrów, a najważniejsze teki oddał w ręce wojskowych. Gen. Ramanantsoa został zamianowany nowym premierem. W sprawie przeprowadzenia powyższych reform — prezydent Tsiranana odwołał się do referendum całego narodu. Wynikiem tego był wybór nowego prezydenta — gen. Ramanantsoa.

Nowy prezydent ma ciężkie zadanie do spełnienia: uzdrowić opłakany stan ekonomiczny kraju, a równocześnie stawić czoło ruchowi lewicowemu, który się domaga zerwania stosunków z Francją, obalenia jęz. francuskiego, wydalenia francuskich profesorów z gimnazjów i uniwersytetów i zaprowadzenia dyktatury ludowej.

Jak sobie poradzi z nimi nowy prezydent i jak na to reagować będzie Francja — oto pytania na które odpowie najbliższa przyszłość.

Słowa dwóch ministrów

Minister Skarbu Delfim Netto zdał p. Prezydentowi sprawę ze swej podróży do Japonii, podkreślając, że zakończyła się ona bardzo pomyślnie. Oprócz uzyskanej pożyczki w sumie 30 mln. dolarów przeznaczonych do rozbudowy hut brazylijskich, Japonia gotowa jest przenieść całe urządzenia fabryczne do Brazylii zwłaszcza te, które ona najwięcej potrzebuje.

Bawiąc we Francji, minister Skarbu podpisał umowę z rządem prezydenta Pompidou na instalację sieci radarowej pomiędzy miastami: Brasilia — Rio i São Paulo. Wyjawił nadto, że pierwsze myśliwce odrzutowe "Mirage" już nadeszły do swej bazy w Brazylii, a dalsze wysłane zostaną w najbliższym czasie. Delfim Netto zreferował jeszcze Szefowi państwa szczegóły swej wizyty w Wielkiej Brytanii, NRF i USA.

Inny minister (Rolnictwa) Cirne Lima, zamykając sesję I Zjazdu inżynierów-agronomów z Rio Grande do Sul, w Porto Alegre, mówił o konieczności zjednoczenia wysiłku rządu federalnego i wszystkich władz stanowych dla rozwoju rolnictwa, przestrzegając plany opracowane przez to Ministerstwo. Jedynie wspólna — jednokierunkowa współpraca wszystkich stanów może dać pozytywne i pożądane rezultaty.

Wielkim zadaniem inżynierów-agronomów według ministra Cirne Lima jest wykorzystanie i danie zajęcia tym, którzy opuszczając interior — udają się do miast z tą myślą, że tam znajdą pracę. Jeszcze ważniejszą sprawą dla inżynierów-agronomów jest orientować i wspomagać rolników, by zapewnić im większe zyski i korzyści z mądrze uprawianej gleby i tym samym przeszkodzić ich masowej ucieczce z Interioru do miast.

Uprzystępnić zajęcie dla wszystkich, którzy poszukują pracy — jest największą troską ministra Cirne Lima.

Import agregatów przemysłowych

Dwa dekrety p. Prezydenta Médici niedawno podpisane, mianowicie dekret nr 1.219 i dekret nr 1.236 odbiły się szerokim echem w krajowej opinii publicznej oraz w zagranicznej. Pierwszy dekret stworzył specjalną komisję rządową, która udzielać ma wszelkich ulg podatkowych w specjalnym planie eksportowym. Drugi natomiast pozwala na import kompletnych urządzeń przemysłowych bez płacenia podatków.

Praktycznie biorąc, można obecnie sprowadzać z zagranicy wszelkiego rodzaju maszyny, części wymienne, ekwipunek fabryczny, a nawet surowce jeśli odnoszą się one do rządowego planu zwiększenia eksportu brazylijskiego. Przeciw dekretom powyższym wystąpiły ostro niektóre syndykaty robotnicze USA, twierdząc, że dekrety spowodować mogą zwiększenie bezrobocia w Stanach Zjednoczonych.

Należy jednak pamiętać, że syndykaty amerykańskie w wielu wypadkach odmawiały swej pomocy dla Ameryki Łacińskiej, a także ograniczały tę pomoc do minimum. Syndykaty spowodowały również obostrzenie opłat celnych dla produktów pochodzących z Ameryki Łacińskiej. Wpływały one na rząd USA, by importować z krajów Amerykańskiego Kontynentu jedynie surowce.

Import całych urządzeń fabrycznych mógłby wprawdzie naruszyć żywotne interesy niektórych gałęzi przemysłu brazylijskiego lub zagranicznych grup przemysłowych. Obawy te jednak znikną pod następującymi warunkami: jeśli sprowadzać się będzie jedynie takie fakryki, których brak jest w Brazylii; jeśli nowe fabryki nie spowodują wzrostu bezrobocia oraz jeżeli rząd czuwać będzie nad szkodliwą dla kraju konkurencją między wielkimi koncernami przemysłowymi.

Spadkopierca Mao Tse Tunga

Zgodnie z oświadczeniem premiera Czou En lai, Chiny komunistyczne mają już oficjalnego następcę Mao Tse Tunga w osobie Yao Wen-Yuan. Jest to człowiek liczący ponad 30 lat, będący teoretykiem radykalnym partii, członkiem Komisji Centralnej, liderem niedawnej "rewolucji kulturalnej", a równocześnie — dziennikarzem i pisarzem.

Wyznaczenie następcy Mao jest konieczne, ponieważ tak Mao jak i Czou En-lai są ludźmi wiekowymi. Pierwszy liczy 78 lat, drugi — 74. Po drugie — należy uniknąć ewentualnych walk wewnętrznych o władzę w Chinach w wypadku zgonu tych dwóch liderów. Pewnego rodzaju niespodzianką jest wyznaczenie na spadkobierca człowieka młodego, ale za to pełnego inicjatywy, żelaznej energii i nadzwyczaj zręcznego polityka. A takim jest właśnie Yao Wen-Yuan.

Podczas "rewolucji kulturalnej", która miała skończyć z ruchem bardziej liberalnym pod wodzą ówczesnego prezydenta Chin — Liu Shao-chi, nowy następca Mao wykazał wielką aktywność i energię współpracując u boku żony Mao Tse Tunga — Chiang-Ching. On też przygotował grunt pod tę "rewolucję", pisząc płomienne artykuły w gazecie "Gazeta Narodu", której był naczelnym dyrektorem.

Premier Czou En-lai wyjawił także, że Chiny nie będą współpracować zbyt ściśle z firmami amerykańskimi nad uprzemysłowieniem kraju, by nie popaść w zależność od nich, jak to miało miejsce ze Związkiem Radzieckim. Uzależnić się bowiem od innego państwa w sektorze przemysłowym nie jest czym innym jak nowym kolonializmem — podkreślił premier chiński.

Kampania wyborcza w USA

Kampania wyborcza kandydatów na prezydenta USA — Nixona i McGoverna przybiera coraz więcej na sile. Z jednej strony liderzy republikańscy (partia Nixona) twierdzą, że zagraniczna polityka Nixona jest roztropna i daje pozytywne wyniki, z drugiej zaś strony — demokraci z McGovern na czele oskarżają Nixona o szastanie funduszami państwowymi, skutkiem czego deficyt budżetowy USA wynoszący dotąd 30 bilionów dolarów może dojść wkrótce do 100 bilionów dolarów.

Eleonor Mc Govern, 51-letnia żona George Mc Govern'a, choć jest mała wzrostem, lecz wielką w energii i inicjatywie.

Partia Republikańska rozesłała pocztą 9,3 miliona listów do wyborców pochodzących z Ameryki Łacińskiej i od lat zamieszkałych w Stanach Zjednoczonych, by zyskać ich głosy. Wyborcy ci rekrutują się głównie ze stanów: New Jersey, Pensylwania, Kalifornia, Illinois, Nowy Jork, Teksas, Maryland, Ohio i Connecticut. Tymczasem McGovern krytykuje ostro Nixona, że wydając wysokie sumy na wojnę w Wietnamie, ogranicza tym samym wydatki potrzebne na szkoły, zdrowie publiczne itp.

Ujemnymi stronami kampanii McGovern'a jest to, że nie zdołał dotąd zdobyć zaufania w narodzie amerykańskim. Raz bowiem jest zbyt reakcyjny w swym programie, drugi raz wykazuje więcej umiaru. Brak mu stałości i szczerości wobec wyborców. Dalej, naród amerykański nie zdołał się jeszcze oswoić z zaskakującymi zmianami na terenie politycznym, socjalnym i moralnym, jakie ostatnio przeżywa cały świat, w szczególności Stany Zjednoczone.

Nic więc dziwnego, że liczne reformy jakie głosi McGovern (m. in. odnośnie Murzynów, emancypacji kobiet, ekonomii kraju itp.) wywołują wielką nieufność i obawę w społeczeństwie amerykańskim. Społeczeństwo to pragnie więcej spokoju, porządku i bezpieczeństwa. Wydaje się, że tu właśnie leży powód większej popularności i większych możliwości Nixona, by powtórnie został obrany prezydentem USA.

Patricia (Pat) Nixon, 60-letnia małżonka prezydenta Nixona — swą prostotą i uśmiechem zdobywa wyborców dla męża.

W KALEJDOSKOPIE

◆ **PORTO ALEGRE** — Minister Komunikacji bawiąc w stolicy gauszowskiej zapowiedział, że dnia 27 października br. 22 stany Brazylii posiadać już będą system telekomunikacyjny dozwalający telefonować bezpośrednio do jakiegokolwiek stanu. Jedynie Rondonia i wyspa Fernando Noronha nie mają tego połączenia.

◆ **S. PAULO** — Zgodnie ze statystyką dostarczoną przez paulistański Sekretariat Zdrowia, w ciągu ostatnich 10 miesięcy zanotowano w tym stanie 2.662 wypadki zapalenia opon mózgowych (meningite). Najwięcej wypadków tej choroby było w stolicy, gdzie nastąpiło 75 zgonów.

◆ **PALERMO** — We włoskim szpitalu tego miasta 65-letnia pacjentka chorująca na serce otrzymała "bateryjkę atomową" w formie małego zegarka umieszczonego pod skórą i mogącego funkcjonować przez 15 lat.

◆ **SZTOKHOLM** — Tegoroczną Nagrodę Nobla z Medycyny otrzymało dwóch uczonych: Gerald Maurice Edelman — Amerykanin — prof. z Uniwersytetu Nowojorskiego oraz Rodney Robert Porter — Anglik — prof. Uniwersytetu Oksfordskiego. Wykryli oni strukturę chemiczną przeciwciałek czerwonych.

◆ **BRASILIA** — Stany Zjednoczone podarowały Brazylii 200 tys. dawek szczepionki przeciw chorobie zapalenia opon mózgowych. Szczepionki te wychodowali amerykańscy lekarze dla żołnierzy walczących w Wietnamie, jako środek zabezpieczający przed tą chorobą.

◆ **BUENOS AIRES** — Argentyńska Junta komendantów wojskowych zwoła w najbliższym czasie przewódców wszystkich partii politycznych, by wspólnie rozpatrzyć plan odnowy narodowej przedstawiony ostatnio przez Juana Perona.

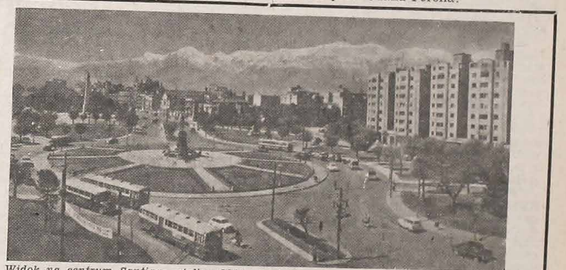

Widok na centrum Santiago, stolicy Chile, gdzie panuje wrzenie wśród studentów i kierowców kamionów (4 południowe prowincje kraju). W prowincjach tych władze ogłosiły stan nadzwyczajny.

◆ **SANTIAGO** — Chilijska Narodowa Konferencja Transportu nakazała strajk wszystkich kierowców ciężarówek (kamionów) na znak protestu ustanowienia przez władze rządowej kompanii transportowej. 160 szoferów zostało uwięzionych na południu kraju.

◆ **PEKIN** — Podczas oficjalnej wizyty jaką złożył w Chinach niemiecki kanclerz Walter Scheel, nawiązane zostały stosunki dyplomatyczne między obu państwami oraz postanowiono rozwinąć na szeroką skalę wzajemną wymianę handlową.

◆ **BRASILIA** — Wkrótce rozpocznie działać Narodowy Instytut Żywnościowy podległy ministerstwu Zdrowia, który zapewni należyte wyżywienie dzieci ze szkół podstawowych, matek karmiących niemowlęta lub znajdujących się w stanie brzemiennym. Później inne grupy społeczne objęte zostaną akcją tego Instytutu.

◆ **MOSKWA** — Komputery elektronowe importowane z zagranicy lub produkowane w ZSRR albo stoją nieczynne, albo "pracują" tylko kilka godzin dziennie z braku odpowiednich techników oraz ekwipunku pomocniczego. Fabrykanci amerykańscy ofiarowali swą pomoc, która jednak nie została przyjęta.

◆ **S. PAULO** — Kroniki policyjne donoszą, że w stolicy tej 60 osób znika codziennie z domu z różnych przyczyn, m. in. wskutek kłótni małżeńskich, rozejścia się małżonków, dorosłej młodzieży niezadowolonej z atmosfery panującej w domu, ludzi, którzy stracili pracę lub doznali ciężkich strat materialnych itp. 20% z zaginionych — powraca po jakimś czasie do domu.

◆ **WASZYNGTON** — Amerykańskie koła wojskowe mają już pewność, że Związek Radziecki rozpoczął budowę nowego bombowca odrzutowego "Backfire", który doleciać może do USA w prostym locie, mając szybkość 2.400 km na godzinę. Amerykanie mają w budowie podobny bombowiec "B-1", który może dopiero wejść do akcji w 1977 roku.

◆ **BRASILIA** — Prezydent państwa nadesłał do Kongresu projekt prawa odnoszący się do służących domowych, by im zapewnić bezpieczną przyszłość poprzez Instytut Ubezpieczeń Społecznych. 8% z "salário minimo" płacić będzie miesięcznie gospodarz, a 8% — służąca.

◆ **RIO** — Międzynarodowy Bank Rozwoju udzielił Brazylii pożyczki w sumie 40 milionów dolarów na budowę nowej szosy asfaltowej pomiędzy Rio de Janeiro i Santos. Nowa ta szosa będzie mieć wielkie znaczenie dla turystów.

◆ **WARSZAWA** — Kardynał Jan Król, arcybiskup Filadelfii, bawił w Polsce będąc gościem Kardynała Wyszyńskiego. Jest to pierwsza wizyta wysokiego dygnitarza kościelnego USA, który odwiedził Polskę po II wojnie światowej.

◆ **KURYTYBA** — Imponująco wypadła uroczystość inauguracji Placu Marszałka Roberta Trompowskiego w Kolegium Wojskowym w Kurytybie. Po odsłonięciu biustu brązowego Marszałka, wystąpiły z krótkim programem: uniwersytecka orkiestra symfoniczna, orkiestra 20 pułku piechoty, chór kadetów oraz Polska Grupa Folkloru w Paranie. Szczegóły w przyszłym numerze "Ludu".

Podsłuchane...

NASI PRENUMERATORZY Z BOM RETIRO W SÃO PAULO — jak nam pisze p. Bronisław Wendland — są oburzeni, że tego roku Boże Ciało nie było świętowane jak należało. Trzeba pamiętać, że Boże Ciało jest świętem obowiązkowym w Kościele katolickim, gdy tymczasem w całym kraju jest obchodzone dowolnie, to znaczy, po miastach urzędy i sklepy są otwarte do południa, a po południu odbywają się procesje po parafiach i wszystkie sklepy czy urzędy publiczne są zamknięte. Prawo państwowe mówi, że święto Bożego Ciała jest obchodzone dowolnie. Wszystko więc zależy od władz miejscowych, a więc Redakcja nie jest za to odpowiedzialna. Co do Kalendarzy "Ludu", tamtejsi nasi Prenumeratorzy mogą być spokojni, ponieważ oprócz Kalendarza na rok 1973 — już nikt nie będzie ich fatygował, by go kupowali. bo Redakcja nie będzie więcej wydawać Kalendarza. Kto bowiem ma go kupować, jeśli nie nasi Prenumeratorzy, którzy umieją czytać po polsku? Jeśli oni go nie chcą, to dowód, że nie warto Redakcji i Administracji nadaremna się trudzić i ponosić straty. Odnośnie utrzymywania korespondencji z naszymi rodakami z Polski — "Lud" nie jest propagatorem tego. Zamieszcza listy zainteresowanych osób, by zadość uczynić ich gorącej prośbie. Korespondencję więc z nimi może utrzymywać tylko ten kto chce. Nikogo się nie służe ani się nalega.

POLSKA PIELGRZYMKA DO APARECIDY wypadła bardzo pięknie i budująco. Były dwa autobusy i wiele samochodów prywatnych z São Paulo z ks. St. Łobazą na czele, dwa autobusy z Rio de Janeiro pod kierunkiem ks. infułata Ludwika Stanucha, ks. Pawła Piotrowskiego — nowego rektora Misji Polskiej w Brazylii, ks. Benedykta Grzymkowskiego — duszpasterza Polonii rioskiej, jeden autobus z Kurytyby pod przewodnictwem redaktora "Ludu" — ks. Józefa Zająca, jeden autobus z Północnej Parany — zakontraktowany przez ks. Tadeusza Wróbla, jeden autobus z Jacarezinho — pod kierunkiem ks. Dr Franciszka Wołczańskiego, jeden autobus z Itaiópolis i Mafry (Santa Catarina) zorganizowany przez ks. Alfonsa Paszkiewicza CM. Razem osiem autobusów nie licząc kilkanaście aut prywatnych, które przywiozło około 300 polskich pielgrzymów. Mogło być o wiele więcej naszych rodaków zwłaszcza z Kurytyby. Niestety, ci ostatni nie dopisali. Wystarczy powiedzieć, że na 36 osób w autobusie kurytybskim było 6 rodaków z Catanduvas, 5 z Dom Pedro i jeden z Tomás Coelho — a więc jedynie 24 osoby ze stolicy parańskiej. Nałożeństwo solenne polskiej etnii odbyło się dopiero o godzinie 11,15 z powodu zjazdu 12 orkiestr paulistańskich oraz pielgrzymki z Botucatu liczącej około 2.500 osób ze swym biskupem i księżmi na czele. Polskie nabożeństwo było przepiękne, ze Mszą św. koncelebrowaną przez 14 księży, a głównym celebransem był ks. infułat L. Stanuch. Mszę św. odprawiono w języku polskim; wszyscy odśpiewali przepiękne pieśni religijne pod kierunkiem ks. dr Fr. Wołczańskiego z towarzyszeniem organu (ks. Józef Zając). Wzruszające kazanie wygłosili: ks. rektor P. Piotrowski po polsku oraz ks. T. Wróbel — po portugalsku. Wśród rodaków widziało się jeszcze m. in. ks. St. Turbańskiego — werbisty, ks. dr St. Starowieyskiego, p. Ignacego Jeśmana, dra Kazimierza Sienkiewicza, ks. Józefa Pytel z Arapoti i wielu innych. Po obiedzie odbyła się krótka nowenna z aktem poświęcenia się Polonii brazylijskiej Patronce Brazylii. Przy pożegnaniu — wszyscy uczestnicy pielgrzymki zgodnie uznali konieczność urządzania takiej pielgrzymki co roku, by jeszcze mocniej scementować więzy wśród Polonii rozrzuconej po różnych stanach Brazylii.

KURS TECHNIKI WOKALNEJ PROF. BRUNA WYZUJA był jednym wielkim sukcesem a równocześnie wykazał wielki talent muzyczny i pedagogiczny naszego sławnego rodaka. Pokazał on na kursie, w którym uczestniczyło kilkaset osób, nowe metody i nowe drogi w śpiewie, muzyce, w wygłaszaniu przemówień. czy jakichś deklamacji. Wykłady prof. Wyzuja były przeplatane doskonałymi przykładami i pokazami. Nikt z obecnych nie mógł się nudzić, gdyż prelegent potrafił utrzymać słuchaczy w ustawicznej uwadze i zainteresowaniu. Słuchaczami prof. Wyzuja były osoby wysoko już zaawansowane w śpiewie i muzyce. Dyrygenci chórów czy orkiestr również mieli okazję zapoznać się z niektórymi szczegółami i cennymi uwagami odnośnie utrzymania dyscypliny i kontroli nad wielkim liczbowo zespołem śpiewaczym czy orkiestralnym. Stąd korzyści z kursu zaliczyć można do nadzwyczajnych.

POLAK WŁAŚCICIELEM PRZEDSIĘBIORSTWA TURYSTYCZNEGO w Rio. Jest nim p. Zygmunt Drabik, a jego przedsiębiorstwo nazywa się Companhia Turistica "Urbi et Orbi". Biuro turystyczne znajduje się przy ulicy São José, 70, 21 piętro. Pan Zygmunt Drabik jest z zawodu inżynierem-architektem. Urodził się w Polsce. Z początkiem II wojny światowej dostał się do niemieckiego obozu koncentracyjnego. Tam cężko pobity przez esesmanów i pozostawiony przez nich bez ducha, cudem uratował się od śmierci. Po powrocie do kraju był przez jakiś czas właścicielem małej firmy budowlanej, którą jednak utracił na skutek zbyt wysokich podatków i prześladowań ze strony reżimu Bieruta. Wyjechał więc do Brazylii i osiadłszy w Rio de Janeiro, dzięki pracowitości i inicjatywie zdołał wybić się i dojść do poważnego majątku. Jego przedsiębiorstwo uważane jest za jedno z najlepszych w tym sektorze na terenie Rio de Janeiro. Naszemu dzielnemu rodakowi należą się uznanie i gratulacje!

I MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA SZTUKI DZIECIĘCEJ odbyła się w Porto Alegre w połowie września br. z udziałem Brazylii, Polski, Argentyny, Belgii, Australii, Austrii, Bułgarii, Danii, Ekwadoru, Hszpanii, Węgier, Indii, Persji, Jugosławii, Portugalii, Rumunii, Szwajcarii, Urugwaju i USA. Wystawa ta urządzona została przez Sekretariat Wychowania i Kultury stanu riograndeńskiego. Z okazji 150 rocznicy Niepodległości Brazylii. Razem pokazano 1.500 prac, wśród których poczesne miejsce zajęły obrazy dzieci z Polski.

Śp. Filomena Staszkowian

Dnia 6 października 1972 roku zmarła w Caçador — Santa Catarina, śp. Filomena Staszkowian, licząc 81 lat życia, wdowa po śp. Jerzym Staszkowian. Pozostawiła w żałobie brata Wiktora Kurudz oraz dzieci: Mieczysława ożenionego z Anną Górską, Annę zamężną z Janem Kłobukowskim, Rozalię — wdowę po zgonie Zygmunta Stelmacha, Jadwigę zamężną z Janem Lipka, Ludwika — wdowca po zgonie Marii Zanatta, Juliusza ożenionego z Anilde Alvarenga, Zofię zamężną z Witoldem Górskim i Antoninę — samotną. Zmarła liczyła również 21 wnuków i 11 prawnuków.

Niech spoczywa w Panu!

HALLO, TU AMERYKA!

KORESPONDENCJA WŁASNA Z USA:

Stanowisko Polonii w USA

Jest dzień 24 września i— dziw nad dziwy — mam już przed sobą "Lud" z 20 września, wysłany zapewne na kilka dni przed tą datą. Nowa poprawa w obsłudze pocztowej.

Przeczytałem już swoją własną "pocztówkę", zatytułowaną "Po dłuższej przerwie", z zapowiedzią, że następna nie da na siebie długo czekać. Zdaje się, że jednak znowu była przerwa dość długa.

Nie zawsze jest o czym pisać, bo choć się zawsze gdzieś coś dzieje, to nie wszystko warto na papierze wałkować, zwłaszcza na taką odległość jak ta, która dzieli Stany Zjednoczone od Brazylii. Co tam czytelników obchodzą sprawy amerykańskie, zwłaszcza te z Polonią Brazylijską mało związane!

W polityce tu teraz za dużo "hałasu", a choć obie partie i obaj kandydaci z tygodnia na tydzień gdzieś przemawiają, to rzadko kiedy powiedzą coś naprawdę **nowego**. Wygadali się wszyscy przed konwencjami partyjnymi i w czasie tych konwencji, a nasz Muskie w kampanii wyborczej zdaje się żadnego udziału nie bierze. Czasem zabiorą głos kandydaci do Kongresu — było ich 9 w Izbie Reprezentantów i jeden — Muskie — w Senacie. Napiszę może o nich, ale dopiero po wyborach.

O polskich sprawach w czasie wyborów było trochę gadania, ale przeważnie tylko w polskich gazetach, amerykańska prasa woli się o tym nie rozpisywać, choć się zanosiło na nowy prąd, przyznający grupom etnicznym jakieś nowe wpływy. Nie zaproszono jednak polonijnych liderów ani na konwencję demokratów ani republikanów, a ci co tam byli ginęli w tłumie.

Wszystko jednak wskazuje, że obecne wybory przyniosą wielką zmianę w polityce włoskiej i polskiej grupy etnicznej. Od czasów Franklina D. Roosevelta obie te grupy głosowały niemal jak jeden mąż na kandydatów Partii Demokratycznej, ale teraz to się kończy i Nixon dostanie moc włoskich i polskich głosów.

I to będzie zmiana na lepsze, nie dlatego że poparcie otrzyma właśnie Nixon, ale że te grupy etniczne **przestaną iść owczym pędem za jedną partią.**

Liderzy z Partii Demokratycznej nie brali polskich głosów na serio, nie targowali się o nie, nie ubiegali się o poparcie u Polaków i Włochów — a także Słowaków i innych — bo z góry wiedzieli, że te głosy dostaną po prostu za darmo, czy co Polakom i innym przyrzekną, czy nie i czy tych obietnic dotrzymają czy nie. Republikanie zaś z góry wiedzieli, że szkoda się o te głosy starać, bo te grupy etniczne i tak pozostaną głuche na ich obietnice. I nikt się z tymi grupami nie liczył. Z Włochami może jeszcze trochę, bo oni — podobnie jak w wielu krajach Ameryki Południowej — wysuwali swoich kandydatów na różne stanowiska, tak że w wielu miastach "prefektami", czyli po tutejszemu "mayorami" byli i są Amerykanie o włoskich nazwiskach.

Skoro całe społeczeństwo amerykańskie uznaje system dwu-partyjny, więc dlaczego Polacy mają wierzyć tylko Demokratom? Nie partie są ważne, ale ich programy, nie sami kandydaci, ale kierunek, w jakim mają Amerykę prowadzić.

Wielu Amerykanów polskiego pochodzenia odmówi swego poparcia McGovernowi, uważając, że pobił w prawyborach Muskiego nie zawsze uczciwymi chwytami i obietnicami. Polacy byli przyzwyczajeni do ciężkiej ale uczciwej pracy i bardzo krzywym okiem patrzą na to, co się tu nazywa WELFARE, a co jest po prostu dawaniem zapomóg na prawo i na lewo. Po zapomogi te wyciągają ręce nie zawsze ci, którzy są naprawdę w potrzebie, ale przede wszystkim ci, co mogą pracować, zarabiać i dorabiać się jak polscy emigranci to robili przez blisko sto lat.

Możesz pracować, ale chcesz żyć z WELFARE? A kto będzie płacił podatki, żebyś miał co brać za darmo?

Mc Govern naobiecywał takich zapomóg ile tylko chciał, zapowiadając, że będzie dawał — z kieszeni podatników — bez ograniczeń przynajmniej po tysiąc dolarów na osobę! Być może, że miał co innego na myśli, w każdym razie płaci teraz za te górnolotne obiecanki patrząc na malejące gromady zwolenników wszędzie, gdzie się pojawia z przemówieniami i czytając co o nim piszą i jak go dosłownie "malują" gazety.

Nixon nie odpowiada mu wiele na przeróżne oskarżenia i zarzuty, w kampanii wyręcza go często żona, Patricia Nixon, przemawiając krótko, po kobiecemu i do rzeczy. Nieco głośniej prowadzi kampanię republikańską wice-prezydent, Spiro Agnew kandydatujący nadal na to samo stanowisko.

Naród wie, że Nixon stara się zakończyć wojnę we Wietnamie i wobec tego głośne krzyki, że ta wojna jeszcze mimo wszystko trwa, nie robią już wielkiego wrażenia. Przed Nixonem było we Wietnamie ponad pół miliona żołnierzy amerykańskich, dziś jest ich mniej niż 40 tysięcy. Dawniej ginęło ich co tydzień ponad stu lub blisko setki — dziś najwyżej po kilku, a czasem ani jeden.

Oczywiście wojna jest nadal sprawą bolesną, ale, wyborcy nie wierzą, że Mc Govern zdoła tę wojnę zakończyć jednym obróceniem ręki.

A więc w tej chwili badacze opinii publicznej (Gallup, Harris i inni) przepowiadają zwycięstwo Nixonowi i to zwycięstwo przytłaczające. Nie zawsze takie przepowiednie są gwarantowane, to prawda.

O czym innym tu pisać? Czy się co innego dzieje?

Al. Smoter

Pan Janusz Kamiński, magister prawa zamieszkały w Warszawie, po kilkumiesięcznym pobycie w Brazylii — powraca do Kraju z końcem listopada br. Gdyby ktoś z rodaków tutejszych chciał posłać jakiś prezent dla krewnych w Polsce, ma do tego doskonałą okazję. Można w tej sprawie zwrócić się do Redakcji "Ludu" do dnia 27 października.

Śp. Ks. Paweł Kupczyk

W niedzielę dnia 27 sierpnia zmarł w Szpitalu Nossa Senhora Auxiliadora, w mieście Caratinga (Minas Gerais) po długiej chorobie, ks. Paweł Kupczyk (czyli Paulo Campos).

Mszę św. pogrzebową koncelebrowało 10 księży z udziałem władz kościelnych w Katedrze miasta Caratinga, dnia 28 sierpnia.

Ks. Paweł Kupczyk pochodził z Górnego Śląska, z Polski. Urodził się 28 grudnia 1896 roku. Był synem Andrzeja Kupczyka i Agnieszki z domu Kampów.

Wziął czynny udział w I wojnie światowej, będąc ranny w 1916 roku.

Święcenie kapłańskie otrzymał dnia 6 maja 1927 roku w Wyższym Seminarium św. Gabriela Towarzystwa Słowa Bożego we Wiedniu — stolicy Austrii.

Pracował jako duszpasterz w Polsce, w Stanach Zjednoczonych i w Brazylii. Tutaj między Polakami w Paranie aż do 1949 roku. Na początku w Kurytybie był rektorem kościoła św. Stanisława a później był proboszczem w Kolonii Murici. Tu zajął się gorliwie życiem religijnym swych wiernych, starając się również o polepszenie materialne kolonistów, o rozwinięcie rolnictwa. Był jednym z fundatorów tamtejszej kooperatywy.

W 1949 roku przeniósł się do diecezji Caratinga w stanie Minas Gerais. Pracował tam gorliwie w różnych parafiach, zwiedzając konno odległe kaplice. Ciężka to była ta praca duchowna. Rzadko spotkał tam nauczycielkę dyplomowaną, a ludność bardzo oddana spirytyzmowi i protestantyzmowi. Fizycznie wyczerpany i ze zdrowiem podkopanym spędził ostatnie lata swego życia jako kapelan szpitala Nossa Senhora Auxiliadora, służąc bardzo gorliwie chorym aż do końca swego życia.

Niech Pan Bóg miłościwy obficie mu wynagrodzi koroną chwały wiecznej w Niebie jego trudy i prace — przez całe jego życie poświęcone dla Kościoła świętego i dusz nieśmiertelnych.

Niech odpoczywa w pokoju, a światłość wiekuista niechaj mu świeci na wieki.

Wspomienie o śp. ks. Pawle Warkoczu

Znany i ceniony przez wszystkich, gdziekolwiek pracował, śp. ks. Paweł Warkocz pożegnał się z tym światem dnia 8 października 1972 roku po stosunkowo krótkiej chorobie. Niedomagania organizmu w podeszłym wieku traktował on jako rzecz naturalną, nie chcąc słyszeć o leczeniu się. Być może, że ciężka choroba jaką przeżył kilkanaście lat wstecz — wpłynęła na jego uprzedzenie do szpitala i lekarstw.

Śp. ks. Paweł Warkocz urodził się 29 czerwca 1894 roku w Maczesłowice w diecezji Opolskiej — syn śląskiej ziemi, dziś należącej do Polski. Studia gimnazjalne odbył w Nysie. Do Misjonarzy w Krakowie wstąpił w 1912 roku rozpoczynając tamże studia filozoficzno-teologiczne. I wojna światowa wpłynęła na przerwanie studiów. Młody kleryk powołany został do wojska niemieckiego, biorąc udział w walkach na różnych frontach zachodniej Europy. Na skutek ciężkiej rany w prawym ramieniu opuścił front lecząc się w Krakowie. Defekt w ramieniu pozostał mu na zawsze. Odzyskawszy zdrowie, ukończył studia teologiczne, przyjmując święcenia kapłańskie 27 czerwca 1920 roku w Krakowie. Zaraz po wyświęceniu, przeznaczony on został do pracy nad Polakami w Brazylii, dokąd przybył 27 grudnia 1920 roku razem z obecnym ks. biskupem Krause.

Pracę duszpasterską rozpoczął w Tomás Coelho i Abranches, by następnie objąć parafię Santa Candida w ciągu 9 lat. Tam wybudował piękny kościół (1921-30). Następną jego placówką była parafia w Irati, gdzie pracował przez 12 lat, budując piękny kościół Nossa Senhora da Luz, jak również wzniósł nową piękną wieżę w kościele św. Michała. Przyczynił się on w wielkim stopniu do budowy Kolegium Cudownego Medalika. Przeniesiony na krótko do Abranches, w 1958 roku objął parafię w Orleansie którą kierował przez 24 lat. Tu już obchodził w 1970 roku swój Złoty Jubileusz Kapłański. W 1971 roku zrezygnował z urzędu proboszcza ze względu na słabe zdrowie, ale pomagał według sił nowemu proboszczowi ks. Wiktorowi Paszkowi. Tu też nastąpił jego zgon.

Śp. ks. Paweł Warkocz był człowiekiem w pełnym tego słowa znaczeniu, mając złote serce, uprzejmość i przyjacielski uśmiech dla wszystkich — bez wyjątku na zawód czy narodowość. Stąd też był powszechnie lubiany i cieszył się zaufaniem wszystkich parafian. U niego szukano porady, pociechy i miłej pogawędki. Był pionierem hodowli pieczarek i karpi (Irati). Poza tym był świetnym ogrodnikiem i miał czarodziejską wprost rękę do rzadkich roślin i kwiatów. U niego wszelkie kwiaty musiały się przyjąć. Ogródkowi plebanijnemu poświęcał swe wolne chwile, a także malowaniu pejzaży z pięknych okolicznych ustroni. W dodatku był urodzonym pszczelarzem, z umiłowaniem hodując pszczoły.

Wszystkie te wyżej wspomniane talenty i zalety zjednały mu wdzięczną pamięć u wszystkich, którzy go znali i nad którymi duszpasterzował.

Najlepszym tego dowodem był pogrzeb. Zjechało się prawie 40 księży konfratrów i księży diecezjalnych, z biskupami D. Jeronimo Mazzarotto i D. Ignacem Krause na czele. Mszę św. żałobną koncelebrowało 23 księży, a kościół św. Antoniego nie pomieścił tłumu przyjaciół, znajomych, dawnych i obecnych parafian. Był to zasłużony hołd oddany osobie zmarłego kapłana Chrystusowego i syna św. Wincentego.

Niech żyje On nadal we wdzięcznej i świetlanej pamięci!

UWAGA! — Wszelką korespondencję: listy, czeki, Ordem de Pagamento, prosimy adresować i przekazywać na: GRAFICA VICENTINA LTDA. - Cx. P. 988 - Curitiba - Pr.

LUD

Alameda Cabral, 846
Caixa Postal, 988
Telefone: 22-1057
Curitiba - Paraná - Brasil

ORGAO DE PROPRIEDADE DA CONGREGAÇAO DA MISSAO E EDITADO PELA GRAFICA VICENTINA LTDA.

Diretor: Pe. Domingos Wiśniewski
Redatores: Pe. José Zając
Pe. Sigismundo Piotrowski
Gerente Administrativo: Pe. João Novak

GODZINY PRZYJĘĆ:
Od poniedziałku do piątku: od 7,30 do 12,00 i od 13,30 do 18,00.
W soboty: od 8,00 do 12,00.

U W A G A !

PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1972

Pocztą zwykłą:	
W Brazylii	Cr$ 35,00
W krajach północno i południ.-amerykańskich	8 dolarów
W Europie, Azji, Afryce i Oceanii	10 dolarów
Pocztą lotniczą:	
W Brazylii	Cr$ 35,00
W krajach południowoamerykańskich	14 dolarów
W krajach północnoamerykańskich	18 dolarów
W krajach europejskich, itd.	20 dolarów
Cena egzemplarza w Kurytybie	Cr$ 0,60
Cena egzemplarza w São Paulo	Cr$ 0,70

W KURYTYBIE: w kancelarii parafialnej obok Kościoła św. Wincentego a Paulo.

PRZEDSTAWICIELE "LUDU" ZA GRANICĄ:

W U.S.A.: — Rev. W. Sojka, 3002 East 38 th Street ERIE Pa. 16501.

W ARGENTYNIE: Pan Stanisław Dziewa w Gobernador Roca i Eduardo R. Krawczyk — Floricultura Oberá Calle Corrientes 267, OBERÁ — Misiones.

"ANAIS" STULECIA

Podaje się do wiadomości zainteresowanych, że wyszedł z druku szósty numer "ANAIS DA COMUNIDADE BRASILEIRO-POLONESA", wydany przez Superintendencję Stulecia Osadnictwa Polskiego w Paranie, w języku portugalskim, zawierający materiały historyczne, tyczące się naszego osadnictwa w Paranie.

UWAGA: Już się ukazał szósty tom. Cena Cr$ 20,00.

"ANAIS" znajdują się do nabycia pod następującymi adresami:

Redação do Jornal "LUD", Al. Cabral, 846.

Sociedade União Juventus, Rua Carlos de Carvalho, 575 — Curitiba.

RÁDIO CAMBIJÚ

ZYE — 348 — 1520 KHZ — A VOZ CATÓLICA DO PARANA

Boa música, Clube dos Sócios, Têrço em Família, Hora da Música Polonesa (aos domingos das 15 às 16 horas), Homenagens, Anúncios. — Avisos e Recados para Amigos.

ARAUCARIA — FONE: 109 — PARANA

GĘZYKI EUROPY

Dlaczego polski wyraz "nowy", francuski "nouveau" i angielski "new" mają wspólny pień, skoro należą do różnych rodzin językowych: słowiańskiej, romańskiej i germańskiej — zapytuje Ignacy Wieniewski. Do tego można dodać jeszcze "neos" i łacińskie "novus".

Owe rodziny językowe są odgałęzieniami jednej wielkiej rodziny — indoeuropejskiej. Jej nazwa pochodzi stąd, że jej przodek, język praindo - europejski miał siedlisko w Indiach, ale jego potomstwo rozprzestrzeniło się nie tylko w południowej Azji (np. w Persji), ale przede wszystkim w Europie. Mówili nim starożytni Ariowie, a najbliższy mu był sanskryt, język najdawniejszej literatury indyjskiej

W Europie grupa języków indoeuropejskich zróżnicowała się na rodziny: romańską, celtycką, germańską, słowiańską, bałtycką, oraz języki grecki i albański, wreszcie armeński (ormiański) na kaukaskim pograniczu Europy i Azji. Nie należy wreszcie pominąć języka Cyganów, którzy przed wiekami przywędrowali z Indii i w swych ciągłych migracjach przemieszali swój język z naleciałościami z różnych narodów, przy zróżnicowaniu go na wiele dialektów.

Rodzina romańska wywodzi się jak wiadomo, z łaciny i obejmuje języki francuski, prowansalski, retoromański (w Szwajcarii), hiszpański i rumuński.

Języki celtyckie — to irlandzki, walijski, galicki (w Szkocji), bretoński i wymierające lub wymarłe mowy pewnych okolic W. Brytanii.

Grupa germańska obejmuje języki niemiecki, holenderski z flamandzkim, angielski (silnie przemieszany z elementem romańskim) oraz skandynawskie.

O rodzinie języków słowiańskich, dzielącej się na zachodnie, wschodnie i południowe, nie warto chyba przypominać polskiemu czytelnikowi.

Wreszcie do grupy bałtyckiej należą języki litewski i łotewski oraz staropruski, umarła mowa dawnych Prusaków wymordowana przez Krzyżaków, których sprowadził Konrad Mazowiecki.

Tak — w bardzo szkicowym ujęciu — przedstawia się europejska gałąź języków indoeuropejskich. Ale chociaż one to dominują w tej części świata, są poza nimi w Europie także inne. Należy tu przede wszystkim rodzina ugrofińska z językami węgierskim, estońskim i fińskim, blisko ze sobą spokrewnionymi. — Trzeba do nich jeszcze dodać języki Lapończyków i Samojedów. Na przeciwległym krańcu Europy rozbrzmiewa jeszcze na jej skrawku język turecki. — Na Krymie używali przed wojną swej mowy Tatarzy wysiedleni przez Sowiety do Rosji azjatyckiej. W Pirenejach, zarówno po stronie hiszpańskiej jak francuskiej, żyją Baskowie, mówiący językiem nie spokrewnionym z żadnym innym. Pochodzenie tajemniczej mowy stanowi ciągle zagadkę dla lingwistów.

Innym, choć już nie tajemniczym fenomenem jest język mieszkańców Malty. Dzieje tej wyspy, skolonizowanej najpierw przez Fenicjan a potem opanowanej przez Arabów, a więc przez narody semickie, sprawiły, że tamtejszy język pozostał w swym rdzeniu semicki (z przewagą arabszczyzny), ale doszły do niego i wpływy włoskie. Językiem mniejszej części ludności jest angielski.

Jiddisz, tak bardzo dawniej rozpowszechniony wśród Żydów wschodnio-europejskich, a oparty na niemczyźnie (a więc języku indoeuropejskim), ograniczył silnie swój zasięg po ludobójstwie hitlerowskim.

Casa Pavão

Hipolita Dopieralskiego

Rua Mal. Floriano, 511

CURITIBA — PARANÁ

Wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bucików, koszul. — Artykuły ogólne dla mężczyzn, kobiet i dzieci.

RZECZY CIEKAWE I PRAWDZIWE

KOSZTY ODKRYCIA AMERYKI

Dopiero teraz udało się ustalić ile kosztowało odkrycie Ameryki. Stało się to dzięki znalezieniu w jednym z klasztorów w Hiszpanii spisu wydatków związanych z wyprawą Krzysztofa Kolumba, zakończoną 12 października 1492 roku odkryciem Ameryki.

Ze spisu tego wynika, że wyprawa Kolumba w przeliczeniu na obecne pieniądze kosztowała około 500 tysięcy dolarów.

TRUSTY MÓZGÓW W USA

"Trusty mózgów" i "fabryki pomysłów" rozwijały się nieustannie w ciągu ostatnich lat, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych, rosła ich liczba i znaczenie. Stały się one czynnikiem istotnym w nauce amerykańskiej, a także w polityce.

Trusty mózgów stanowią część amerykańskiego "imperium badawczego", w ramach którego w ciągu ubiegłych dziesięciu lat wydatkowano 150 bilionów dolarów na badania i rozwój, z czego dwie trzecie wyasygnował rząd USA. Największymi budżetami na cele badawcze dysponują Pentagon, NASA, Komisja Energii Atomowej oraz Departament Zdrowia, Oświaty i Opieki Społecznej. Liczba naukowych placówek badawczych w USA wynosi co najmniej 17 tysięcy. Czołową rolę wśród nich odgrywają trusty mózgów. Nie zawsze można je ściśle wyodrębnić spośród pozostałych placówek badawczych.

Ich głównym zadaniem są jednakże nie tyle tradycyjne badania podstawowe, badania zmierzające do rozwiązania problemów praktycznych czy też badania rozwojowe (aczkolwiek uprawiają one wszystkie te trzy dziedziny badań), ile przerzucanie pomostu między nauką a władzą polityczną względnie pomiędzy nauką i technologią a środkami podejmowania decyzji w ważnych sprawach.

Trust mózgów produkuje pomysły, analizy i rozwiązania na użytek praktyczny osób podejmujących decyzje (a w mniejszym stopniu dla innych naukowców). Chodzi tu z reguły o badania na zamówienie. Typowa dla nich est praca w zakresie wielu dyscyplin naukowych jednocześnie, stosunkowo duża swoboda definiowania i rozwiązywania problemów, jak i charakter rezultatów badań.

Z punktu widzenia Pentagonu trusty mózgów wykazują następujące zalety: uzyskują pierwszorzędne rezultaty badawcze, są uniezależnione od sprzecznych interesów i dokładnie znają potrzeby badawcze zleceniodawców. Mogą działać szybko i są wyspecjalizowane w badaniach na wielu płaszczyznach naukowych.

HEROICZNA WALKA Z HEROINĄ

Walka z narkotykami na świecie nie jest może w rzeczywistości walką heroiczną, ale trzeba przyznać, że jest prowadzona coraz bardziej energicznie, zwłaszcza w miarę, jak narody i rządy uświadamiają sobie coraz bardziej straszliwe skutki potwornego nałogu narkotyzowania się, zwłaszcza młodzieży i jak temu nałogowi oddają się coraz większe rzesze ludzi w różnych krajach. Jest to jednak walka trudna, bo dotyczy nie tylko handlarzy narkotykami, ale i ich odbiorców, przy czym można, jak w każdej tego rodzaju sprawie, powiedzieć, że gdyby nie było popytu na towar, to nie byłoby i podaży, czyli wielkich, międzynarodowych i znakomicie zorganizowanych szajek handlarzy narkotyków, którzy mimo wysiłków rządów i nawet porozumień międzynarodowych potrafią wciąż opium produkowane w Turcji lub w Indochinach przemieniać na heroinę i dostarczać nieszczęśliwym niewolnikom nałogu w różnych częściach świata.

47 MILIONÓW KOMUNISTÓW NA ŚWIECIE

Departament Stanu USA podał do wiadomości, że w chwili obecnej jest 47,2 miliona komunistów w świecie, co oznacza przyrost o 1,1%, czyli o 500.000 od 1970 roku. Z liczby tej wypada 44,4 miliona komunistów na członków partii komunistycznych w 14 krajach rządzonych przez komunistów: ZSRR, Chiny, Albania, Bułgaria, Kuba, Czechosłowacja, Wschodnie Niemcy, Węgry, Północna Korea, Północny Wietnam, Mongolia, Polska, Rumunia i Jugosławia. W świecie niekomunistycznym jest 2,8 miliona komunistów należących do różnych partii komunistycznych, czyli 5,9 procent wszystkich komunistów na świecie.

ZŁA SŁAWA TEŚCIOWYCH

Skąd się wywodzi "zła" reputacja teściowych trudno dzisiaj dociec. Faktem jest, że już u dawnych Indian małżonek miał prawo wbić "mamusi" strzałę w serce, jeżeli nie wynosiła się z pomieszczenia, do którego on wchodził.

Aby zwalczyć tę pokutującą do dzisiaj niechęć, w USA powstało niedawno Stowarzyszenie Obrony Teściowych liczące już wiele tysięcy członków. Prezes stowarzyszenia, Mrs Sylvia Parker, oświadczyła przedstawicielom prasy, że głównym celem Towarzystwa jest "uświadomienie opinii publicznej o wielkiej roli teściowej w rodzinie oraz bojkot stacji radiowych i telewizyjnych nadających dowcipy o teściowych". Poza tym pani Parker zamierza zmienić skompromitowane słowo "teściowa" na "mateczka" ("motherette").

REKORDOWE ZBIORY ZBÓŻ WE FRANCJI

Mimo dość znacznych strat, spowodowanych głównie na wschodzie kraju złymi warunkami atmosferycznymi, tegoroczne zbiory zbóż we Francji osiągną, a być może przekroczą rekordowe plony z 1971 roku, kiedy to zebrano 27,7 mln ton pszenicy, jęczmienia, owsa i żyta. Według niektórych optymistycznych przewidywań tegoroczne zbiory czterech podstawowych rodzajów zboża mogą osiągnąć 28,5 mln. ton.

Jeśli chodzi o pszenicę, przeciętna wydajność z hektara wzrośnie prawdopodobnie z 39 do 41 kwintali. W latach 1956 - 1959 jeden rolnik francuski żywił 8 osób, a obecnie — dwadzieścia.

WYMIENIĆ GŁOWĘ?

Przeszczepianie mózgu przestało już być utopią. Amerykański chirurg R. J. White oświadczył na międzynarodowym kongresie poświęconym przeszczepom organów, który obradował we włoskiej miejscowości Fiuggi, że wykonał pomyślnie eksperyment polegający na przeszczepieniu głów dwom pawianom (duże małpy).

White przeprowadził tę operację przy temperaturze 3 - 4 poniżej zera. Stwierdził bowiem przedtem, że przy temperaturze pokojowej mózg znajdujący się poza organizmem żyje tylko przez kilka minut.

Amerykański chirurg zademonstrował na kongresie film pokazujący w jaki sposób dokonał zamiany głów pawianom. Na filmie pokazane były również pawiany w kilka tygodni po operacji. Zachowywały się one zupełnie normalnie.

WŚCIEKLIZNA

Człowiek zarażony wścieklizną robi wrażenie osoby chorej psychicznie. Odczuwa nieprzeparty wstręt do wody. Nie chce o niej słyszeć nawet wówczas, gdy ma pragnienie. Samo słowo "woda" wywołuje spazmatyczny skurcz mięśni gardła. Bez żadnej przyczyny wpada w furię, rzuca się na otaczających go ludzi, usiłując ich pogryść. Miewa halucynacje. Wydaje mu się, że za chwilę zwali się na niego strumień wodospadu. Podświadomie czuje, że to złudzenie ale nie może uciec od tych zwidów. Po męczących godzinach obłędu nadchodzi paraliż, a później śmierć.

Ta straszna zakaźna choroba posiada wiele nazw. Spośród nich wścieklizna i wodostręt zyskały u nas największą popularność. Jakkolwiek wstręt do wody jest jednym z najbardziej charakterystycznych objawów, mylą się ci, którzy sądzą, że chory na wściekliznę umiera z pragnienia. Śmierć następuje wskutek porażenia ośrodków układu nerwowego.

NAJCZULSZA MATKA-ZWIERZĘ

Mama hipopotama jest wśród ssaków najczulszą, najlepszą matką. Poród odbywa się na dnie rzeki, ale natychmiast po porodzie chwyta swoje maleństwo (100 kilogramów żywej wagi) w paszczę i wynosi na brzeg, gdzie długo i czule je liże, a potem natychmiast karmi. W pierwszym okresie nawet ojciec nie ma dostępu do noworodka i zostaje dopiero dopuszczony do nauki pływania i innych ważnych czynności życiowych. Gdy malec dostatecznie okrzepnie, hipopotamia rodzina wraca do stada i hipopotamek ma możność bawienia się ze swymi rówieśnikami. Gdy małe pobijają się (zupełnie jak dzieci na podwórkach) wkraczają mamy i w obronie swych pociech rzucają się na siebie. Te dobroduszne zwierzęta staczają wtedy krwawe walki.

Pekao

CZY JUŻ WYSŁAŁEŚ PACZKĘ ŚWIĄTECZNĄ DO SWOICH NAJBLIŻSZYCH W KRAJU?

JEŚLI NIE, TO NIE ZWLEKAJ I JUŻ DZISIAJ UDAJ SIĘ DO NAJBLIŻSZEGO DEALERA LUB PRZEŚLIJ BEZPOŚREDNIO DO:

PEKAO TRADING CORPORATION
225 PARK AVENUE NEW YORK, N.Y. 10003 — U. S. A.

ŻYCIE RELIGIJNE - ŻYCIE RELIGIJNE - ŻYCIE RELIGIJNE

WZMOCNIENIE DOWODU HISTORYCZNOŚCI JEZUSA

Nakładem Akademii Nauk w Jerozolimie ukazała się nieduża rozprawa prof. Salomona Pinesa pt. "Arabska wersja świadectwa Flawiusza i jej implikacje". Prof. Pines jest kierownikiem wydziału judaistycznej filozofii i mistyki w Jerozolimie. W rozprawie swojej prof. Pines analizuje arabski rękopis z X w. zawierający tzw. testimonium flavianum, tj. słynny fragment z dzieła żydowskiego historyka Józefa Flawiusza pt. "Antiquitates ludaicae" — "Starożytności żydowskie", jakie ukazało się w r. 93 ery chrześcijańskiej. Odnośny fragment, gdzie Flawiusz pisze o Jezusie, już od dłuższego czasu jest przedmiotem sporów wśród naukowców. Przeważa opinia, że tekst ten był częściowo interpolowany przez jakiegoś chrześcijańskiego kopistę w II w. W dotychczasowej wersji fragment ten brzmi następująco: W tym czasie pojawił się Jezus, człowiek mądry, jeśli w ogóle należy go człowiekiem nazwać. Bo dokonał rzeczy dziwnych, był mistrzem tych, którzy z radością przyjmują prawdę i pociągnął za sobą wielu Żydów, a także Greków. On to był Chrystusem. Na oskarżenie pierwszych z naszego narodu Piłat skazuje go na ukrzyżowanie, ale wierni nie wyrzekli się jego miłości, bo trzeciego dnia ukazał się im zmartwychwstały, tak jak przepowiadali boscy prorocy, którzy przepowiedzieli też tysiące innych dziwów na jego temat. Jeszcze dziś istnieje sekta, która od niego otrzymała nazwę chrześcijan". Obecny natomiast fragment, odkryty przez prof. Pinesa brzmi następująco: "W owym czasie żył mądry człowiek imieniem Jezus. Prowadził przykładne życie i był znany z powodu swej nauki i swych dobrych czynów. Wielu ludzi spośród Żydów i innych narodów było jego uczniami. Piłat skazał go na śmierć krzyżową, ale ci, którzy byli jego uczniami, nie wyrzekli się jego nauki. Opowiadali oni, że on ukazywał się im w trzy dni po swoim ukrzyżowaniu i że on żyje. Może on był Mesjaszem, o którym prorocy wypowiadali dziwne rzeczy". Prof. Pines twierdzi, że ta właśnie wersja jest autentyczna. Odkrycie prof. Pinesa wywołało bardzo duże zainteresowanie wśród naukowców, zajmujących się epoką wczesnego chrześcijaństwa. W każdym razie Testimonium Flavianum stanowi niekwestionowane świadectwo niechrześcijańskie z końca I wieku, stwierdzające istnienie Jezusa.

BISKUPI HOLENDERSCY ZREZYGNOWALI Z "PARLAMENTU KOŚCIOŁA"

Amsterdam — Pod naciskiem Stolicy Apostolskiej episkopat holenderski zrezygnował z urządzenia planowanego na październik "parlamentu Kościoła", jakim miał być zjazd "Narodowej Rady Duszpasterskiej" w październiku. Ten "parlament" miał być krokiem ku większej "demokratyzacji" w Kościele katolickim i miał obejmować oprócz osób duchownych także osoby świeckie.

Episkopat holenderski ogłosił obecnie, że przyjmując zastrzeżenie wobec tego "parlamentu" ze strony Kurii Rzymskiej, postanowił odwołać jego zwołanie na czas nieograniczony, ponieważ jest jeszcze za wcześnie na tego rodzaju instytucję.

Zastrzeżenia Rzymu były następujące:

1 — Statut "parlamentu" nie dawał wystarczających gwarancji autorytetu władzy biskupów.

2 — Nie dojrzał jeszcze czas na zwoływanie podobnego "parlamentu".

3 — Stolica Apostolska przygotowuje obecnie zasady "Rad Pastoralnych" z udziałem osób świeckich i dopiero po ogłoszeniu tych zasad można będzie tworzyć takie organy.

Projekt zwołania w Holandii "Narodowej Rady Duszpasterskiej" został wysunięty po sześciu sesjach Episkopatu holenderskiego w latach 1968 - 1970. Uchwały tych sesji były w konflikcie ze stanowiskiem Watykanu w sprawie celibatu księży.

Komunikat Episkopatu holenderskiego w tej sprawie dodaje jednak, że Kościół w Holandii będzie się starał nadal o realizację według swego zrozumienia wskazań Drugiego Soboru Watykańskiego.

NA 29-TĄ NIEDZIELĘ ROKU

Wtedy odszedłszy faryzeusze, naradzali się, jakby Pana Jezusa podchwycić w mowie. I posłali Mu uczniów swoich z herodianami, mówiąc: Nauczycielu! wiemy, żeś jest prawdomówny i drogi Bożej w prawdzie nauczasz, a nie dbasz na nikogo; albowiem nie oglądasz się na osobę ludzką. Powiedzże nam tedy, co ci się zda? Czy godzi się dawać czynsz cesarzowi, czy też nie? A Jezus poznawszy złość ich, rzekł: Czemu mnie kusicie, obłudnicy? Pokażcie mi monetę czynszową. A oni Mu przynieśli denara. I rzekł im Jezus: Czyj jest ten obraz i napis? Rzekli Mu: Cesarski. Wtedy rzekł im: Oddajcież więc co jest cesarskiego, cesarzowi, a co jest Bożego, Bogu.

•

ŚWIATOWY DZIEŃ MISYJNY

Do rozmaitych okoliczności możemy dostosować Ewangelię. Tak więc i na Światowy Dzień Misyjny może nam posłużyć polecenie Pana Jezusa: "Oddajcież więc co jest cesarskiego cesarzowi, a co jest bożego Bogu". Jesteśmy obywatelami tego świata. Mamy obowiązki względem Ojczyzny i naszych braci, ale jesteśmy także chrześcijaninami i mamy wiedzieć czego od nas domaga się Bóg. Żyjemy w świecie materialnym, ale z myślą o świecie niewidzialnym, tak prawdziwym jak nasz świat. Przypomina II Sobór Watykański, że każdy ochrzczony ma rozumieć, że stał się członkiem Kościoła Misyjnego, nie tylko aby sam się zbawił, lecz ma także obowiązek współdziałać w rozszerzeniu Kościoła na ziemi. Minęły te czasy, kiedy katolicy zdawali ten obowiązek tylko na misjonarzy pracujących na terenach misyjnych. Cały Kościół jest misyjny, a więc każdy katolik ma apostołować. Dzieło rozszerzenia wiary powstało w 1822 roku, dzięki gorliwej katoliczce francuskiej Marii Paulinie Jaricot w Lionie. Zaczęła zbierać ofiary na Misje; zainteresowała innych i tak dzieło to przeszło do wielu krajów i po stu latach Papież Pius XI przejął je jako Dzieło Stolicy Apostolskiej. Trzy Dzieła Misyjne jak Rozszerzenia Wiary, św. Piotra i św. Dzieciątwa — obchodzą swe jubileusze w tym roku i zostały zamienione na Papieskie Dzieła Misyjne, a właściwie Dzieła misyjne Kościoła, bo Papież występuje jako głowa Kolegium Biskupiego. Każdy biskup ma dbać o rozszerzanie wiary i mówi się, że miejscowy kościół nie może się rozwijać, jeśli nie wychowuje misjonarzy którzy idą pracować do innych krajów. Dzień Misyjny ma nam przypomnieć wielki obowiązek ewangelizacji wśród nas i nie skąpić ofiar na Misje (bo to jest oddawanie do Bożego Banku na 100%), a także wspomagać misjonarzy swymi modlitwami i cierpieniami. Jakżeż wielkie pole misyjne przed nami. Dwa biliony ludzi nie zna Ewangelii Chrystusowej i w samej Brazylii jakżeż wielkie tereny misyjne istnieją w Amazonii. Czy zdajemy sobie sprawę, w jakich warunkach żyją misjonarze pracujący wśród Indian? Czy nas to nie powinno interesować, aby pomóc im w tym wielkim dziele zbawienia? Nie możemy pozostać obojętnymi! Oddajmy więc — co jest Bożego — Bogu.

KS. Z. P.

PIELGRZYMKA POLONIJNA

Tegoroczna pielgrzymka Polonii Wschodniej Francji do Matki Boskiej Siońskiej miała charakter specjalny, gdyż odbywała się w roku beatyfikacji Ojca Maksymiliana Kolbe, zwanego "Szaleńcem Niepokalanej", który dla Niepokalanej czynił wszystko i przez Niepokalaną stał się szafarzem nieprzebranej dobroci i poświęcenia dla dobra ludzkości i życia bliźniego. Dlatego też Okręg VIII Polskiego Zjednoczenia Katolickiego z ks. dyrektorem A. Rojem na czele — rzuciło hasło — do Polonii Wschodniej Francji — "Idziemy z błogosławionym O. Maksymilianem Kolbe do stóp Matki Boskiej Siońskiej".

Apel zwarty w tym haśle nie zawiódł, bo ponad dwa tysiące pięćset pątników polskich zgromadziło się u stóp Matki Boskiej na cudownym wzgórzu Sion, co stwierdzone zostało dość dokładnie przy obliczeniu medalików przypinanych pielgrzymom. Tegorocznej pielgrzymce ołśnionej słoneczną pogodą przewodniczył nowo-mianowany Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji ks. prałat Zbigniew Bernacki, który po raz pierwszy spotkał się z tutejszym Wychodźstwem w tak olbrzymiej masie.

750-lecie ZGROMADZENIA OO. DOMINIKANÓW W POLSCE

Zgromadzenie Ojców Dominikanów obchodziło w br. 750-lecie swej pracy na terenie Polski. Oficjalne uroczystości we wszystkich domach zakonnych tego zgromadzenia odbyły się w październiku br. Wstępem do nich była w Krakowie uroczystość patronalna św. Jacka w kościele dominikańskim z udziałem ks. kardynała Wojtyły, metropolity krakowskiego.

- Atomizador "Tobatta"
- Adubos Completos
- Adubo Líquido "ENVY"
- Sulfato de Amônio
- Nitrocálcio "Petrobrás"
- Termofosfato "Yoorin"
- Farinha de Ossos
- Inseticidas

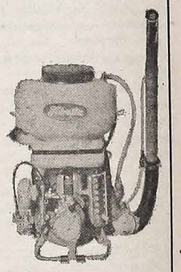

Adubos Boutin Ltda.

Av, 7 de Setembro, 2.067 — Fone: 24-1296 — cx. p. 1110

CURITIBA — PARANÁ

FILMY O MIKOŁAJU KOPERNIKU

Jubileusz Mikołaja Kopernika stał się poważnym źródłem inspiracji dla polskich filmowców. Dotychczas wyprodukowano trzy pozycje zawierające motywy kopernikowskie: "Monet na Ratusz Toruński", "Złoty wiek Warmii i Pomorza", "Spadkobiercy Kopernika". W opracowaniu znajduje się barwny film fabularny pod roboczym tytułem "Mikołaj Kopernik" w reżyserii Ewy i Czesława Petelskich. Premiera filmu odbędzie się w kinach krajowych w dniu 500 rocznicy — 19 lutego 1973 roku. Oprócz wersji polskiej przewiduje się trzy mutacje językowe: angielską, francuską i hiszpańską. Jeśli zaś idzie o filmy krótkometrażowe reżyser Zbigniew Bochenek nakręca cztery barwne filmy, prezentujące postać i dzieło wielkiego astronoma: "Epoka", "Odkrycie", "Życie", "Legenda". W Wytwórni Filmów Dokumentalnych w Warszawie — reżyser Maria Kwiatkowska przygotowuje barwny film o charakterze turystyczno-krajoznawczym — "Adresy doktora Mikołaja". I wreszcie reżyser Jerzy Kotowski pracuje nad filmem animowanym — "Teoria Kopernika".

OBRAZY SZKOŁY HOLENDERSKIEJ W POLSCE

Okręgowe Muzeum Mazurskie w Olsztynie szczyci się obecnie posiadaniem największej galerii obrazów portretowego malarstwa holenderskiego. Dzięki konserwacji i studiom, niektórym portretom udało się nadać naukowe metryki. Z punktu widzenia kompozycji artystycznej za jedną z najbardziej interesujących prac należy uważać podobiznę mężczyzny. Obraz ten został namalowany w 1646 roku. Zawiera on jeszcze cechy realizmu portretu holenderskiego pierwszej połowy XVII wieku. Autorem pracy okazał się ceniony w świecie portrecista holenderski P. Nason. Sygnaturę tego obrazu zawdzięczać należy katedrze zabytków ruchomych uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu kierowanej przez docenta J. Wolskiego. W zbiorach Muzeum Mazurskiego jest też obecnie — jak się okazuje — również sygnowany przez P. Nasona — "Portret trojga dzieci" z 1667 r. Jest to "niezwykle dekoracyjny rzadko spotykany w malarstwie grupowy portret dzieci .

FABRYKA MOSTÓW W KIELCACH

W Kielcach dobiega końca budowa "fabryki mostów". Począwszy od 1973 roku zakład wytwarzać będzie około 15 tysięcy metrów sześciennych prefabrykowanych elementów mostowych rocznie. Gotowe przęsła i dźwigary dostarczane będą wprost na miejsca budowy. W ten posób most długości do 20 metrów może być wykonany w ciągu jednego miesiąca, podczas gdy wybudowanie takiego obiektu tradycyjnym sposobem trwałoby około 10 miesięcy.

NOWOCZESNA TAŚMA MONTAŻOWA CIĘŻARÓWEK

W Fabryce Samochodów Ciężarowych w Starachowicach ruzyła nowoczesna taśma montażowa samochodów "Star 28 i 29". Koszt tej inwestycji wyniósł ponad 200 mln złotych.

Taśma montażowa "Starów" składa się z nowoczesnych maszyn i urządzeń krajowych i zagranicznych, które zainstalowane zostały w nowej hali produkcyjnej. Na nowej taśmie znacznie zmniejszona jest pracochłonność operacji montażowych, o czym świadczy fakt, że zaoszczędzi się ok. 100 tys. roboczo-godzin rocznie. Poprawie uległy warunki bezpieczeństwa i higieny pracy w fabryce.

WIEŚCI Z POLSKI

POWODZENIE POLSKICH KILIMÓW W ŚWIECIE

Kilimy i gobeliny z Opola na wielu konkursach zdobyły szereg wyróżnień i nagród, z dużym powodzeniem prezentowane były również na wystawach zagranicznych — we Florencji, Sztokholmie, Wiedniu i Ostrawie. W opolskim folklorze najczęściej powtarzają się motywy zwierzęce i roślinne wykonywane w różnych wersjach kolorystycznych. Cała produkcja gobelinów i kilimów wędruje na eksport. Są one niezwykle poszukiwane za granicą, czego dowodem jet fakt, że zamówienia złożono już na cały rok 1973.

POWODZENIE PROMÓW "GRYF" I "SKANDYNAWIA"

W ciągu pięciu lat, od czerwca 1967 roku tzn. od chwili wprowadzenia na trasie Świnoujście — Ystad promu "Gryf", zasilonego w 1970 drugim promem "Skandynawia", przeprawiano na tej linii ponad 370 tys. pasażerów, około 67 tys. samochodów oobowych i 27 tys. ciężarowych oraz 270 tysięcy ton ładunku.

Prom "Gryf" zabiera jednorazowo 687 pasażerów i 130 samochodów osobowych lub odpowiednio mniejszą ilość ciężarówek, natomiast "Skandynawia" — 780 pasażerów i 140 wozów osobowych.

ZABYTKI STAREJ ŁODZI

W Łodzi opracowany został program ochrony zabytków, mający na celu uratowanie wielu obiektów i elementów zabudowy miasta, związanych z okresem burzliwego rozwoju włókienniczego centrum, a więc z połowy XIX wieku. Konserwatorzy mają się zająć również utrwaleniem na użytek przyszłych pokoleń całych kompleksów architektury i zespołów urbanistycznych — dawnego traktu przecinającego Łódź — z północy na południe, a więc obecnej ulicy Piotrkowskiej, ul. Moniuszki, Placu Wolności, czyli dawnego nowego rynku, Rynku Bałuckiego (łódzkiej Starówki), zabudowy tzw. Księżego Młyna, Zakładów Przemysłu Wełnianego itd.

MIROSŁAWICKA PORCELANA KONKURUJE Z CHIŃSKĄ

Nowoczesny piec elektryczny zainstalowano w Mirosławickich Zakładach Ceramicznych na Ziemi Lubuskiej. Zaprojektowali go i opatentowali konstruktorzy z Biura Projektów i Dotaw Pieców Tunelowych w Krakowie. W starym piecu cykl wypalania jednego wózka z surowcem trwał godzinę, natomiast w nowym nie przekroczy 15 minut. Dzięki temu fabryka będzie mogła zwiększyć produkcję poszukiwanych nakryć stołowych i serwisów do wartości 10 mln zł rocznie. W nowym piecu będzie można osiągnąć temperaturę do 1.100 st. C. Tak więc zakłady produkować będą według receptur chińskiej i saskiej porcelany. Ich tajemnica polegała na tym, że były dwa razy wypalane. Najpierw wypala się cienkie naczynia bez szkliwa. W niskiej temperaturze, dopiero później, po zanurzeniu go w specjalnej polewie — wysokiej temperaturze. Dzięki temu wyroby otrzymują lekkość.

PLENERY MALARZY

Na zamku Anny Wazówny w Golubiu-Dobrzyniu zakończył się wielki międzynarodowy plener malarski. Przez niemal trzy tygodnie plastycy z Polski, Niemiec Wschodnich, Rumunii, Czechosłowacji, Rosji i Francji utrwalali pędzlem, węglem i ołówkiem piękno ziemi golubsko-dobrzyńskiej, znanej ze swej malowniczości. Pracy twórczej towarzyszyły liczne wieczornice dyskusyjne: odbyły się również wycieczki do Torunia, Grudziądza i Radzynia Chełmińskiego. Na zakończenie pleneru wystawa została w krużgankach golubskiego zamku wystawa poplenerowych obrazów, rysunków i szkiców.

Już po raz trzeci nad jeziorem Dąbkim, wyznaczyli sobie plenerowe rendez-vous malarze Bułgarii, Czechosłowacji, Rumunii i Polski. Piękne krajobrazy jeziora i okolic utrwalone zostały w ciągu dwóch tygodni na co najmniej trzydziestu płótnach. Poplenerowa wystawa zapowiedziana jest w Szczecinie.

LUDWIK GALLET

KAPITAN CZART
(PRZYGODY CYRANA DE BERGERAC)

Przełożył z francuskiego Wiktor Gomulicki

119)

— Mniejsza o to, bylebym nie spóźnił się.

— Proszę wejść — rzekł Rinaldo. Ty zaś, przyjacielu — zwrócił się do wieśniaka, wciskając mu w rękę złoty pieniądz — bądź łaskaw zająć się moim koniem. Widziałem niedaleko stąd jakąś opuszczoną szopę; będzie mu tam dobrze. Trzeba go tylko rozkiełzać i napoić.

— Zrobi się wszystko jak najlepiej — oświadczył wieśniak, olśniony hojnością nieznajomego.

I odszedł, pozostawiając księdza sam na sam ze zbójem.

Proboszcz bez żadnej obawy wstąpił do chaty.

Przy niepewnym światełku lampy widać było nieruchome ciało, spoczywające na posłaniu z liści.

Czarne, gęste włosy zasłaniały mu górną połowę twarzy; reszta niknęła pod naciągnionym wysoko płaszczem. Widoczne były tylko ręce leżące na wierzchu i gotowe do podchwycenia ofiary.

W ciemnicy tej ksiądz Jakub zaledwie rozróżniał przedmioty.

Rinaldo wskazał mu łoże.

— Oto ten nieszczęśliwy, księże dobrodzieju.

Jakub Szablisty ukląkł i pochylił się nad leżącym, zapytując silnym głosem:

— Czy słyszysz mnie, mój bracie?

W tejże chwili ,z błyskawiczną szybkością, cygan pochwycił księdza za gardzo, a Rinaldo rzucił się nań z tyłu.

Zbój, korzystając z zupełnej bezwładności napadniętego, zarzucił nam sznur mocny w rodzaju lasso i podczas gdy Ben Joel ściskał mu gardło żelaznymi kleszczami, skrępował silnie ręce i nogi proboszcza.

Gwałtowne miotania się, wywołane chęcią obrony, wstrząsały co kilka chwil tymi trzema ludźmi, jakby w jeden silny węzeł splątany, cygan jednak nie puszczał ofiary, a Rinaldo w związywaniu jej nie ustawał.

Ruchy skrępowanego stawały się słabsze i wolniejsze, gałki oczów ,krwią nabiegłe, zdawały się wychodzić mu z głowy, a krtań, zbyt długo uciskana, przestała już chwytać i przepuszczać powietrze.

Wówczas też dopiero Rinaldo zakneblował mu silnie usta.

Walka nie trwała dłużej nad minutę.

Ksiądz uległ.

Ben Joel i Rinaldo rzucili go na łoże. Już go się wcale obawiać nie potrzebowali.

— Teraz zajmijmy się tamtym — rozkazał Rinaldo.

Wyszli obaj. Wieśniak powracał właśnie do chaty.

Z tym mieli znacznie mniej kłopotu. Był to zresztą starzec, bronić się był niezdolny. Rinaldo, nic nie mówiąc, zarzucił mu swój płaszcz na głowę, przewrócił go na ziemię i wcisnął mu w usta knebel; jednocześnie Ben Joel związał mu ręce i nogi.

Zaniesiono następnie starca do szopy i położono na słomie tuż przy koniu Rinalda.

— Nie potrzebujesz się niczego obawiać — szepnął mu ten ostatni do ucha, odchodząc. — Śpij sobie spokojnie do jutra.

Pozostawił w szopie wierzchowca, który w tej chwili byłby mu tylko zawadą, i rzekł do Ben Joela:

— Pole oczyszczone. A teraz — żywo do plebanii.

XIII

Najgłębszy spokój panował dokoła Saint Sernin. W samej wiosce wszystko również spoczywało w śnie i milczeniu. W żadnym oknie światło nie płonęło, a że i na chmurnym niebie nie świeciły ani gwiazdy, ani księżyc, trzeba więc było dobrze znać miejscowość, aby nie zbłądzić wśród ciemności.

Ben Joel służył towarzyszowi swemu za przewodnika.

Dostali się obaj nie bez trudności na plac przed kościółkiem, nie spotkawszy żywej duszy na drodze. Kilkadziesiąt kroków zaledwie dzieliło ich od plebanii.

Przed wykonaniem zamachu, który w ich przekonaniu miał już być ostatnim i wieńczącym całe dzieło, zbóje odbyli małą naradę.

Dwiema drogami mogli byli dostać się do mieszkania księdza; przez drzwi i przez okno.

Drzwi były krzepkie, z podwójnych desek dębowych i prawdopodobnie stawiłyby silny opór. Mogli byli w ostateczności zapukać do tych drzwi, po czym otworzyłaby je gospodyni, z którą łatwoby im poszło załatwić się.

Ale krzyki służącej zbudziłyby sąsiadów i sprowadziłyby im na kark całą ludność wioski.

Pozostawało okno.

To okno Ben Joel znał dobrze. Tędy właśnie owego ranka wyszedł, a właściwie został wyrzucony z gościny u proboszcza.

Przystęp do okna nie był trudny. Co więcej, wejście nim przedstawiało tę ważną korzyść, że wprowadzało ono od razu do sypialni księdza.

C. d. n.

POLONIA ZAGRANICZNA

ARGENTYNA:

OBCHODY KU CZCI GENERAŁA TEOFILA IWANOWSKIEGO

W roku bieżącym odbyły się następujące manifestacje dla upamiętnienia 98-mej rocznicy śmierci generała Teofila Iwanowskiego, wiernego żołnierza argentyńskiego i naszego rodaka.

— 24 września br. oddano hołd pamięci gen. Iwanowskiego na Jego grobie w Villa Mercedes przez przedstawicieli Związku Polaków w Argentynie, Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, Związku Polaków w Cordobie, miejscowych władz wojskowych i cywilnych oraz społeczeństwa.

— Złożenie wieńców przez przedstawicieli Związku Polaków przed pomnikiem gen. Belgrano i tablicy pamiątkowej ku czci gen. Teofila Iwanowskiego w 3 pułku piechoty w La Tablada.

— W dniu 1 października br. miał miejsce uroczysty obchód w San Nicolas, Prov. Buenos Aires, zorganizowany staraniem Towarzystw Polskich w Rosario z udziałem miejscowego społeczeństwa oraz władz cywilnych i wojskowych.

W uroczystości tej wzięli udział przedstawiciele Związku Polaków, Przedstawiciele Towarzystw i Organizacji zrzeszonych oraz społeczeństwa polskiego.

KANADA:

ZASZCZYTNE WYRÓŻNIENIE POLAKA

Dr Jerzy Korey-Krzeczowski, Wiceprezydent Administracyjny Politechniki Ryerson i Dziekan Wydziału Nauk Administracji Przemysłowej na tejże uczelni — wybrany został na honorowe stanowisko Dyrektora Kanadyskiej Rady dla Współpracy Międzynarodowej w Ottawie.

Rada ta, której Honorowym Prezydentem jest Rt. Hon. Lester B. Pearson, b. premier Kanady — koordynuje wysiłki kilkudziesięciu organizacji kanadyjskich w dziedzinie współpracy międzynarodowej i rozwoju krajów potrzebujących pomocy.

Wybór dr Jerzego Korey-Krzeczkowskiego na odpowiedzialne i zaszczytne stanowisko Dyrektora Rady Kanadyjskiej dla Współpracy Międzynarodowej przynosi chlubę całej Polonii.

FRANCJA:

MIESIĄC INWALIDY

Polski Związek Inwalidów Wojennych we Francji już tradycyjnym zwyczajem co roku w październiku zwraca się z gorącym apelem do swych życzliwych przyjaciół o składanie ofiar pieniężnych na pomoc dla inwalidów wojennych, bez prawa do żadnej renty lub z bardzo niską pensją.

Polacy inwalidzi wojenni przebywający na uchodźstwie w różnych krajach osiedlenia, szczególnie we Francji — znajdują się w trudnych warunkach życiowych i materialnych. Do tego dodać warunki inwalidów i wdów, które na skutek starzenia się w miarę upływu lat stają się bardzo ciężkie.

Dla ulżenia ich doli, Polski Związek Inwalidów Wojennych we Francji, jako jedyna organizacja opiekująca się inwalidami, corocznie przeprowadza akcję zbiórkową pod nazwą:

MIESIĄC INWALIDY

Dochód z tej zbiórki jest przeznaczony przede wszystkim na bezpośrednią pomoc tym inwalidom i wdowom wojennym, którzy tej pomocy najbardziej potrzebują. Obok pomocy materialnej zapewnia się członkom w szerokim zakresie opiekę prawną w załatwianiu rent, interwencje itp.

AUSTRALIA:

DOM POLSKI IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

Przy ogólnym wysiłku i poparciu społeczeństwa polskiego na terenie Bankstown i okolicy, już wkrótce zostanie wykończony i oddany do użytku jeden z najbardziej okazałych ośrodków polonijnych w metropolii sydnejskiej.

Bez większej reklamy i pomimo nastręczanych trudności przez kilku, których się liczy na palcach jednej ręki, "zawodowych społeczników", już od pięciu miesięcy trwa budowa pierwszego etapu budynku Domu Polskiego.

W pierwszym etapie jest zaplanowana widownia na około 600 osób, z dużą sceną. Sala będzie miała klimatyzację. Dom będzie miał pomieszczenia barowe, jadalnię, kuchnię, salę bilardową, bibliotekę i szkołę. Koszta wykonania tego planu wynoszą około $ 135.000. W drugim etapie, za następne parę lat, jest zaplanowane i przygotowane piętro. Potrzebne są obecnie i będą potrzebne pieniądze na wykonanie powziętych planów. Ale Zarząd ma nadzieję, że w jedności siła. "Przy poparciu nas wszystkich będziemy mieli już wkrótce swój dach nad głową. Kącik ojczysty na gościnnej ziemi australijskiej".

USA:

"WESOŁA WDÓWKA"

W rezultacie czterokrotnej wizyty w Cleveland p. Bolesława Wolskiego z Chicago — Polonia tutejsza miała okazję podziwiania w całej okazałości operetki "Wesoła Wdówka" F. Lehara.

Teatr oper i operetek pod kierownictwem pani Lidii Pucińskiej i p. Bolesława Wolskiego wystawiła tu jedną z najpiękniejszych operetek — w niedzielę 10-go września o godzinie 2,30 po południu w przepięknej, ochładzanej sali Normandy High School Auditorium.

W rolach głównych wystąpili: Stanisława Horwat, primadonna operetki londyńskiej, rozporządzająca wspaniałym głosem i nieprzeciętną urodą; Stefan Wicik, jedyny tej miary tenor polski w Stanach Zjednoczonych, którego każdy powinien usłyszeć; Ryszard Krzyżanowski, artysta z Polski i świetny aktor-humorysta Bogdan Czapliński.

DZIAŁ POETYCKI

MOWA OJCZYSTA

Bądź pozdrowiona ojczysta święta mowo:
niby łańcuchem złotym wiążesz nas twoje słowo.
W tobie ostoja nasza, wieczna odnowy siła,
tyś wieki już przetrwała i wiecznie będziesz żyła.
Twój dźwięk przez góry, morza, łączy i w jedność splata
wychodźców polskich rzesze we wszystkich częściach świata.
Tyś nasza twierdza, tarcza, opieka i obrona,
ojczysta święta mowo, bądź z serca pozdrowiona.

Leopold Staff

Najpewniejsze szczęście

Kto wsi synem, czuje się jak w niebie
Wszędzie, gdzie nim ciśnie losu ręka,
Gdy pracować może w szczęsnej glebie
Co mu jest na równi z chlebem święta.

Wielbiąc po Bożemu zacność ziemi
Wykorzystać umie wszystkie jej odcienie;
Te skarbami mienią się wszystkimi,
Niosą życie, radość i zadowolenie.

Czy jest panem możnym czy mizernym,
Jako ten kochanek zawsze wierny
Całą mocą gospodarskiej duszy,

Świętą glebę nade wszystko ceni,
Że jej za nic w świecie nie zamieni:
W niej najlepsze zyski i fundusze.

W. Świerczek

JEDNEGO PIJAKA MNIEJ —
JEDNEGO CZŁOWIEKA WIĘCEJ STWARZA...
SARCOTON
ZWALCZA PIJAŃSTWO
Do nabycia w aptekach i drogeriach

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS
AUTO VIDROS
S. CRISTÓVÃO
TEM DE TUDO PARA SEU CARRO
VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS
MATRIZ: R. NILO CAIRO, 52 — Fones: 22-7349
FILIAL: R. CONS. LAURINDO, 961 — Fones: 24-5374

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzyma Rodzina i Przyjaciele w Polsce

POMOC

przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz PACZKI SPECYFIKOWANE wg. katalogu.

PEKAO posiada Paczki: żywnościowe, ze świeżymi owocami, słodyczami, upominkami dla Pań, Panów i Dzieci, maszyny do szycia, maszyny dziewiarskie, lodówki, sprzęt motorowy tj. samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy, tj. krowy, świnie. Węgiel, koks, meble i wiele innych rzeczy...

Tylko Paczki PEKAO wolne od cła

WIELKI ASORTYMENT LEKARSTW AMERYKAŃSKICH

GOTOWE DO ODBIORU APARTAMENTY URZĄDZENIA SANITARNE, MASZYNY ROLNICZE

NOWA WIELKA ZNIŻKA SAMOCHODÓW Prod. POLSKIEJ

1)	art.	20038 "FIAT 125 P" — 1300 cm	$ 1.450
2)	"	20048 "FIAT 125 P" — 1500 cm	$ 1.550
3)	"	20008 "WARSZAWA 223"	$ 1.250
4)	"	20028 "WARSZAWA 224"	$ 1.250
5)	"	20148 "WARSZAWA-COMBI" 223	$ 1.350
6)	"	20024 "SKODA S100"	$ 1.370
7)	"	20124 "Wartburg de Luxe"	$ 1.400

Po informacje i Katalogi należy zgłaszać się do:

PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez PEKAO New York,

p. Haliny BERGMAN,

Caixa Postal N.º 5127 — Tel.: 220-39-65
01000 SÃO PAULO

Gdybyśmy byli długowieczni...

Ilekroć czytam apele wzywające do humanitarnego traktowania zwierząt, łagodnego obchodzenia się z czworo — i dwunogami, okazywania im życzliwości i serca, ogarnia mnie przeświadczenie, że sprawy stawia się fałszywie.

Humanitarne akcje w stosunku do zwierząt stawiają zwykle człowieka w sytuacji uprzywilejowanej, w roli łaskawego dobroczyńcy, który z wyżyn swej pozycji raczy dostrzegać, ba, sympatyzować z niższym gatunkiem. Przede wszystkim nie wiadomo, czy z niższym, bo pomijając, że żyrafy przewyższają np. zdecydowanie człowieka wzrostem, kocie odmiany zwierząt biją go na pewno także zręcznością, ostrością wzroku, szybkością.

Od dawna imponują mi niektóre gatunki zwierząt swą cechą długowieczności, która daje poczucie swobody wobec negatywów życia ("nie martwmy się ślimaczeniem się niektórych spraw, skoro przeżyjemy wielokrotnie ślimaka"). Należałoby niezwłocznie przystąpić do akcji podpatrywania, śledzenia i — jeśli potrzeba — błagania zwierząt o zdradzenie tajemnicy ich długowieczności.

Być może metoda wielogodzinnego asystowania przy klatkach poszczególnych okazów w ogrodach zoologicznych przyniosłaby już pewne rezultaty w myśl zasady, że "z jakim się wdajesz, takim się stajesz". Być może jednak trzeba by się uciec do precyzyjności i wymiany poszczególnych organów (słoń da nam swoje potężne serce — my słoniowi nasze sfatygowane nerwy).

Przypuszczam, że człowiekowi nie groziłoby przy tej okazji zgubne rozproszenie w przyrodzie, ponieważ ograniczyłby się do kontaktów jedynie z pewnymi określonymi okazami. W rachubę wchodziłby: słoń, krokodyl, żółw i papuga. Przyznaję, że najmniej entuzjazmu budzi propozycja "fraternizacji" z papugą. Ale już zapożyczenie od króla buszu i dżungli — przy okazji zafundowania sobie jego stu pięćdziesięciu lat życia — pewnych cech ubocznych, nie byłoby może zbyt groźne.

Słonie są inteligentne, świetnie zbudowane, wbrew pozorom muzykalne (klawiatura do fortepianów z kości słoniowej). Pokonując odrazę do krokodyli, warto sobie uprzytomnić znakomitość ich modelu życia: swą arcydługą i bezczynną egzystencję wypełniają nie oczekiwaniem np. przy budce z piwem i pogardą dla zagryzki, lecz błogostanem pobytu na słonecznych plażach, wśród wody i słońca, przy bezustannym apetycie na żywą przekąskę. Nie będę się rozwodził nad zaletami życia żółwia, bo właśnie żółwie stanowią najcenniejszy obiekt zazdrości człowieka: trzysta lat spokojnego bytowania.

Długowieczność jest coraz bardziej konieczna do utrzymywania zdrowia psychicznego. Kandydat do pewnej spółdzielni mieszkaniowej w Polsce, któremu przy wpisie obiecywano mieszkanie po upływie trzech lat, w momencie wpłaty głównej raty otrzymuje zawiadomienie, że termin się przeciągnie i że wejdzie w posiadanie swego locum dopiero po siedmiu latach. Dysponując standardem typowego ludzkiego wieku, nie ukrywa irytacji. Gdyby zaś dysponował wiekiem słonia, mógłby spokojnie poczekać dalszych dziesięć lat. Rzeka czasu zmalałaby mu do strumyczka.

Podobnie pracownik, którego szef w rozpędzie sprinterskim przeskakuje notorycznie w siatce podwyżek nad jego "oczkiem", po dziesięciu latach zaczyna się niecierpliwić i psioczyć. Gdyby był krokodylem, zaszyłby się w mule, w oczekiwaniu na lepsze lata.

Wyobraźmy sobie błogosławione skutki — w skali ogólnej. Poszkodowani kandydaci spółdzielni mieszkaniowych, ludzie pomijani w awansach, niedobrane przez dziesięciolecia małżeństwa, użytkownicy krakowskiej wody pitnej z dodatkiem fenolu — wszyscy lekceważyliby "chwilowe" mankamenty, pocieszając się logicznie, że co zawiodło w pierwszym stuleciu ich życia, da się naprawić w następnym. (N. N. — "Narodowiec")

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze:

DR. LUDOVICO RYDYGIER
MÉDICO

Estágio Hospitalar de 4 anos nos Estados Unidos. — Cursos de Especialização na New York Polyclinic Medical and Hospital —

Consultório: Rua Barão do Rio Branco, 63 — Fone: 23-6494 — 14.º andar — Conjunto, 1411 — Edifício Barão do Rio Branco.

Residência: Rua do Herval, 182 — Fone: 22-5473

CURITIBA — PARANÁ

DR. AUGUSTO KISZKA
Clínica Médico Cirúrgica

Médico do Hospital B. Jesus
Médico da Pref. Municipal.

ATENDE:

Hospital: das 8 às 12 horas.
Consultório: R. D. Pedro II, 829 — das 15 às 18 horas.

PONTA GROSSA - PARANÁ

DR GABRIEL NOWICKI

Dyplom Uniwersytetu Paryskiego. — Były Profesor Uniwersytetu Parańskiego.

Po powrocie z Europy przyjmuje w *Farmácia Stelfeld*, Praça Tiradentes, 53 od godziny 9-tej do 13-tej.

Choroby ogólne. — Specjalność schorzenia nerek i dróg moczowych.

Rezyd.: Ebano Pereira, 322

Dentyści:

DR WINCENTY FLENIK

Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6. *Rua Voluntários da Pátria, 620 — CURITIBA.*

DR. NEWTON MAIEWSKI
CIRURGIÃO DENTISTA

Extrações e dentaduras em 6 horas

Marechal Deodoro, 211 — 16.º andar — Conj. 1.601
Res.: 23-0200
CURITIBA
Edifício BRADESCO

DR STANISŁAW PUCHALA
CIRURGIÃO DENTISTA
CONSULTÓRIO

Av. Ipiranga, 877 — 1.º andar — Sala 116 — Fone: 35-0839
SÃO PAULO

DR. SILVESTRE GORSKI
CIRURGIÃO DENTISTA

Atende no seguinte horário: segundas, quartas e sextas feiras, das 8,00 às 11,00 e das 15,00 às 19,00 horas.

Às quintas feiras: das 14,00 às 17,00 horas.

Al. Júlia da Costa, 1.190 — Fone: 23-4954 — CURITIBA.

Szpitale:

Prevenção do Câncer Ginecológico

Exames com hora marcada
Fone: 22-2222
CASA DE SAÚDE
DR MOYSÉS PACIORNIK
Rua Lourenço Pinto, 83
CURITIBA — PARANÁ

Adwokaci:

DR LUCJAN KASPSZAK

Pça. Osório, 45 - 1.º and. 105
Telefon: 23-8944 - Curitiba

Załatwia inwentarze, ściąga wszelkie płatności, przeprowadza usuwanie lokatorów, broni sądownie w jakichkolwiek sprawach kryminalnych.

Mówi się po polsku.

DR LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI

Sprawy cywilne, kryminalne, inwentarze itd.

Prç. Pres. Getúlio Vargas, 68
Tel.: 488 - S. José dos Pinhais
PARANÁ

DR EDWARD ŻELAK

Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizację. Przeprowadza inwentarze.

Rua Emiliano Perneta, n.º 10 — 4 piętro — Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias), Edif. Quinco
Fone: 22-0278 — CURITIBA

PAULO FILIPAK
ADVOGADO

Causas cíveis e comerciais, Inventários da Capital e do Interior. Horário: 9,30 às 11,00 e das 16,00 às 18,00 hs.

FELIKS GOLAS
CONTADOR

Registro de firmas na Junta Comercial, contratos, distratos; declarações do impôsto de renda. Serviços de contabilidade em geral.

Rua Cândido Lopes, 205 — 2.º andar — CURITIBA — PR.

OKOŁO 2000 ROKU OCEAN ARKTYCZNY MOŻE BYĆ UWOLNIONY OD LODÓW

(OCIEPLANIE SIĘ KLIMATU NA BIEGUNIE PŁN.)

Bernt Balchen, amerykański specjalista od spraw arktycznych, powiada, że ocieplanie się klimatu na Biegunie Północnym topi tamtejszą powłokę lodową i może około 2000 roku uwolnić od lodów Ocean Arktyczny. Stopniowa zmiana klimatu — powiada Balchen — pozwoli ewentualnie przesyłać tankowcami ropę naftową z Alaski oraz pól kanadyjskich i utorować drogę morskiemu transportowi tego rodzaju minerałów jak uranium, nikiel, żelazo, ołów i cynk, w jakie obfituje rejon arktyczny.

Ekspert znany i uznany

Licząc obecnie 72 lata Balchen jest znanym i uznanym ekspertem od spraw arktycznych. W czasie słynnej wyprawy Roalda Amundsena do Bieguna Północnego przed 47 laty był inżynierem-pilotem, brał też udział w pierwszym locie admirała Richarda Byrda nad Biegunem Południowym w 1929 roku. W czasie II wojny światowej grał kluczową rolę w założeniu i operowaniu bazy lotniczej oraz stacji zaopatrzenia na Grenlandii i na innych terenach arktycznych.

W swoim studium nad klimatem polarnym Balchen powiada, że grubość lodów pokrywających Ocean Arktyczny zmniejszyła się z 43 stóp w 1893 roku do 6 - 8 stóp przeciętnie obecnie, zarówno w zimie jak i w lecie, łącznie na terenach obejmujących 5 milionów mil kwadratowych. "Kalkulacje wskazują, że jeśli pływające pola lodowe znikną, temperatura powierzchni wód Oceanu Arktycznego w najzimniejszych miesiącach będzie wynosiła 42 stopni Fahrenheita i nie pozwoli na ponowne formowanie się lodu" — powiada Balchen.

Zmiany klimatyczne

Łagodna pogoda przesunie obrotowy system wiatrów cyklowych z północno-zachodniego Pacyfiku bardziej na północ, do Oceanu Arktycznego, aby tam stworzyć nowy system niskiego ciśnienia atmosferycznego. Wilgotne powietrze płynące z terenów tego systemu będzie zasypywało większymi niż obecnie ilościami śniegu Alaskę, północną Kanadę, północne wybrzeża Atlantyku, Kosmaczową Grenlandię, Skandynawię i Rosję Sowiecką. Opady śnieżne na tych terenach zwiększą się o 8 do 10 stóp rocznie, a zimy staną się sroższe.

Temperatury w części północnych Stanów Zjednoczonych będą cieplejsze, o 20 do 25 stopni F., niż są obecnie — powiada Balchen. Centralna część USA będzie miała suche zimy, przyczyniające się do poważnego braku wody. Południowe rejony — między 15 a 30 równoleżnikiem — będą o 10 stopni F. chłodniejsze w zimie.

Balchen oświadczył, że pięć już naukowych raportów ogłoszonych od 1953 roku potwierdza przewidywania, że jeśli klimat na Biegunie Północnym będzie się nadal ocieplał, to przy końcu bieżącego stulecia Ocean Arktyczny stanie się oceanem otwartym. Stopnienie pływających na nim pól lodowych nie będzie miało jednak większego wpływu na poziom mórz i oceanów w świecie, który w ostatnich stu latach podniósł się zaledwie o 9 cali. Oznacza to, że miastom nadmorskim nie grozi zalanie.

APOSTOLSTWO W RODZINIE

Dwóch oficerów, dobrych znajomych, spotkało się na ulicy. Jeden z nich wyszedł właśnie z kościoła, gdzie przystąpił do Komunii świętej.

— Jak to być może, — zagadnął go drugi — to ty wojskowym będąc, jak ja, tak często przystępujesz do Komunii świętej?

— To historia bardzo prosta i dość ciekawa — odpowiada przyjaciel. — Zmieniłem się zupełnie pod względem religijnym. Wpłynął na mnie kaznodzieja, który mi ani słowa o religii nie powiedział. Tym kaznodzieją była moja żona. Była bardzo pobożna, a że ją prawdziwie i szczerze kochałem, szanowałem też jej religijne przekonania, choć ich nie podzielałem. Jeszcze jako młoda panienka brała udział w różnych pobożnych stowarzyszeniach. Oddawszy mi rękę, została taką pokorną, sumienną, na Mszę św. chodziła zawsze. Nie zauważyłem nigdy, by ćwiczenia pobożne przeszkadzały jej kiedy w spełnianiu codziennych obowiązków domowych. Rzadko rzuciła mi jakie słowo o Panu Bogu, ale z jej oczu czytałem zawsze, co w tym względzie myśli. Kiedy mi się wyrwało czasem przekleństwo, widziałem, jak na chwilę przybladła, nie mówiła jednak nic. Potem spojrzała tylko łagodnie i zdawało się jeszcze lepsza być niż przedtem. Gdym co złego zrobił, nie robiła żadnych wyrzutów; to też tym więcej odczuwałem każdy mój błąd w jej obecności. Gdy klękała codzień rano i wieczór do pacierza i były chwile, żem miał nieraz ochotę przy niej ukląknąć: wstrzymywał mnie tylko od tego wzgląd ludzki i głupie nawyczki, a raczej odzwyczajenie się od modlitwy. Ilekroć wychodziła z kościoła, gdzie przystępowała do Komunii św., zdawało się, że ją jakaś wyższa otacza atmosfera. W takich dniach bywała szczególnie wesołą i pociągającą. Wiem, że swą obojętnością religijną sprawiałem jej niemałą przykrość, lecz nie dawała mi tego odczuć.

Po paru jednak latach takiego cichego kazania zmieniłem się zupełnie i zapragnąłem kochać tego dobrego Pana Boga, którego ona kochała. On dał jej tego ducha pobożności, te cnoty i ten urok, który mnie czaruje. Więc też gdy raz wróciła po Komunii św., odezwałem się do niej serdecznie:

— Zaprowadź mnie do tego spowiednika...

Teraz inaczej myślę i postępuję; chodzę na Mszę św., do spowiedzi i Komunii św. i jestem szczęśliwy! Tysiąc mężczyzn nawróciłoby się — dodał, kończąc historię swego nawrócenia ów oficer — gdyby podobne miały żony.

KUCHNIA POLSKA

KNEDLE KARTOFLANE ZE ŚLIWKAMI

1 kg kartofli
1 filiżanka mleka
1 jajko
1 żółtko
250 g przesianej mąki.

Obrać i ugotować kartofle, utrzeć, wlać mleko, dodać całe jajko i jajko żółtko, następnie utrzeć na tarce. Wsypać przesianą mąkę i zagnieść niezbyt gęste ciasto. Utarzać rękami, brać po kawałeczku tego ciasta, rozciągnąć; zawijać w każdy kawałek jedną dojrzałą śliwkę, bez wymowania z niej pestki, starając się, aby warstwa ciasta wokoło śliwki była cienka i równa. Tak przygotowane knedle wrzucić w duży rondel z osoloną wodą i ugotować: po czym wyłożyć na półmisek, polać gorącym masłem i wydać.

DR KAZIMIERZ SIENKIEWICZ
(RIO DE JANEIRO)

Duque de Caxias wstrzymał rumaka przed polskim infułatem

Kompania honorowa Akademii Wojskowej prezentuje broń, bezpośrednio przed udekorowaniem ks. inf. Ludwika Stanucha Medalem Pacyfikatora, przez generała José Fragomeni.

Estetycznie wydrukowane zaproszenie prefekta i rady miejskiej, w programie uroczystości poświęconych 171 rocznicy miasta Resende, oznajmiało o dekoracji i wręczeniu dyplomu "Medalha do Pacificador" ks. infułatowi Ludwikowi Stanuchowi podczas rewii wojskowo-cywilnej, dnia 29-IX-1972 roku. Było ono rozgłaszane przez miejscowe radio, w ciągu dwóch tygodni i kilka razy dziennie, celem zapoznania ludności z przewidzianym świętem oraz uzyskaniem jak najliczniejszego uczestnictwa.

W oznaczonym jednakowoż dniu obfity deszcz pokrzyżował plany organizatorów, powodując przełożenie ich na dzień 1 października, zgodnie ze słuszną decyzją komendanta Akademii Wojskowej, czuwającego, aby udekorowanie odbyło się publicznie i okazale.

Słoneczny dzień wiośniany napełnił radością ludność, która szczelnie wypełniła trasę defilady.

Przed trybuną władz ustawiła się kompania honorowa Akademii Wojskowej z Agulhas Negras, z pocztem sztandarowym i orkiestrą.

Na krótką komendę kornetu żołnierskiego, na uprzednio wyznaczonym miejscu, zjawił się ks. infułat Stanuch we fioletowej kapie i stroju dostojnika kościelnego — szacie godowej, odpowiedniej na tak solenną chwilę. Wkrótce u boku jego stanął komendant Akademii — generał José Fragomeni, a po wysłuchaniu biuletynu i rozporządzeniu Ministra Wojska:

"Minister Wojska postanawia, zgodnie z literą "f" art. 1 dekretu 56.518 z dnia 29 czerwca 1965 roku, nadać ks. infułatowi Ludwikowi Stanuchowi Medal Pacyfikatora, jako specjalne uznanie za jego długie lata służby religijnej i duszpasterskiej w Akademii Wojskowej z Agulhas Negras oraz w Wojsku Brazylijskim. (Rozporządzenie Min. 580-GB z 12 lipca 1972 roku)".

— przypiął Medal Pacyfikatora na piersi ks. Infułata. Następnie obaj, oddali cześć sztandarowi Brazylii i Akademii przy akompaniamencie uroczystego "apelu-hejnału" orkiestry, po czym wrócili na oficjalną trybunę.

Zaczęła się defilada, poświęcona równocześnie Miastu i Nowoodznaczonemu.

Podchorążowie defilowali marsowo w swych historycznych mundurach, a poprzez dźwięki muzyki przebijał się jedynie rytmiczny ich takt.

Kolejno przesuwały się jednostki piechoty, inżynierii, łączności, zmotoryzowanej kawalerii, artylerii i konnicy.

Czarownie wyglądał orszak piechoty, który z oddali robił wrażenie falującego dywanu o granatowym tle i czerwono-liliowym deseniu. Równie barwnie mieniła się jadąca stępem kawaleria, tworząc jak gdyby kępy czerwonych maków, na białymi kwiatami — usłanej — łące.

Widowisko rozwijało się.

A dalej, w paradzie kroczyło 7.000 dzieci / w najróżnorodniejszych szykach, strojach, uniformach, z symbolami, transparentami, hasłami... oraz wozy alegoryczne. Każda szkoła występowała z własną muzyką i sztandarami.

Zbiegiem okoliczności pierwsza grupa z miasta Itatiaia przystroiła się w polskie kolory, co z uwagi na sympatję do ks. Infułata wywołało entuzjazm zgromadzonych .

Po defiladzie, ks. Infułat podejmował wadze i przedstawicieli społeczeństwa oraz bractw kościelnych, kokteilem, na którym wygosił dziękczynne przemówienie podkreślając ważniejsze momenty z prawie 30-letniego okresu pracy kapłańskiej w A.M.A.N. Wśród tej wzniosłej mowy, swoją głębią wybiły się następujące ustępy:

"..... Niesłychaną dumą, napełnia mnie już sama myśl, że na mojej polskiej piersi na zawsze, widnieć będzie pieczęć wielkości jednego z zasłużonych bohaterów — Duque de Caxias, który poświęcił swe życie i czyny w obronie ojczyzny, czy to na polu bitew, czy też w akcji pokojowej, pokonując i uśmierzając rewolucjonistów utrudniających rozwój i postęp kraju. W czasie długich lat misji religijnej, w ramach możliwości mego posłannictwa, nieustannie starałem się o utrzymanie w mieście pokojowego współżycia między wszystkimi obywatelami, troszcząc się specjalnie o jak największe zbliżenie się i przyjacielskie stosunki z Akademią Wojskową, tą nieocenioną szkołą patriotyzmu i twierdzą dumy narodowej.

Aureola tego Medalu lśni w oczach Kapłana jeszcze mocniejszym blaskiem przez błogosławioną cząstkę, zawartą w słowie "Pacyfikator", które przypomina o nakazie podanym w oznajmieniu Chrystusa: (Bemaventurados os Pacificos, porque serão chamados filhos de Deus). "Błogosławieni pokój czyniący, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi".

.....

Matka Boska Niepokalanie Poczęta pozwoliła mi wypełnić moje posłannictwo i z Jej pomocą wywiążę się z wielu innych, aż do końca ziemskiej wędrówki. Tymczasem teraz, po otrzymaniu tego honorowego odznaczenia, zwiększyły się widocznie moje obowiązki moralne, pobudzające mnie do większego i skuteczniejszego szerzenia Ewangelii, w zakresie wychowania przyszłych oficerów, przy ścisłej współpracy z Siłami Zbrojnymi, zawsze wiernymi Bogu i Ojczyźnie".

Generał José Fragomeni, José Marco Pineschi — prefekt miasta, João Luiz Gomes — przewodniczący Rady miejskiej ,oraz inni goście złożyli wyrazy uznania w głośnej pochwale i oklaskach. Gratulowali także licznej delegacji przyjaciół z Rio, a przede wszystkim reprezentacji Kolonii Polskiej. Przy tej okazji wykazali zainteresowanie się sprawami Nieśmiertelnej Rzeczypospolitej a zwłaszcza nastawieniem ludności w kraju, do rządu i do sowieckich "opiekunów". Mówili o błogosławionym Ojcu Kolbe, o zmarłym prezydencie Auguście Zaleskim, o strajku głodowym w Polsce w 1970 roku. Opierając się zaś, o ostatnie notatki w gazetach z Rio de Janeiro, o ofiarowywaniu medali pamiątkowych, prosili o informacje dotyczące zasięgu i realnej działalności Wolnych Polaków za granicą i w Brazylii.

Te przyjemne manifestacje czci — szlachetnemu synowi polskiej ziemicy — postępowały niekończącymi się przyjęciami w Lion Club, Rotary Club, Radzie Miejskiej, Kongregacjach Kościelnych.

Natomiast nowopowstały klub "Casa da Lua", po inauguracyjnej Mszy świętej, zaprosił ks. Infułata, władze i delegatów na smaczne "churrasco".

Tak to wojsko brazylijskie — niebieską wstęgą z wiśniowymi prążkami i herbem swego Patrona — wyróżniło Sługę Bożego!!!

Tak to Brazylijczycy oddali hołd naszemu rodakowi — Kapłanowi!!!

ROMAN WACHOWICZ

Strzępy Historyczne

DWIE MATKI

Araucária — 1969

Przed Bramą Tryumfalną widzi się szeroki plac o wygiętym asfaltowym pagórku. Na tym placu są różne skupiska biednych ludzi stojących wokół zbankrutowanych artystów, kuglarzy cyrkowych, katarniarzy z papużkami, wróżbitów itd. Nędza ludzka jak na kpiny występuje z upadającą sztuką przed Bramą Tryumfalną w sercu stolicy świata. Żebracy skupiający się przed jego frontonem stają się rażącym kontrastem nędzy i bogactwa. Łuk Tryumfalny jak na kpiny rozpościera pleczę nad gasnącymi żebrakami. Jego arkady mówią o glorii wieków, że był wzniesiony w imię sprawiedliwości, aby dzisiaj żebracy w jego cieniu mogli wyciągnąć do przechodniów skostniałe ręce.

Na wypłowiałej ceracie po zbankrutowanym cyrku stoi katarynka z papużką, rower o jednym kole, pałeczki pająca, wielka kolczasta kula o długich na pół metra ostrych gwoździach i inne niecodzienne rupiecie. Cyrk na otwartym polu obsługuje trzech ludzi: babunia, dziadzio, wnuk no i kozioł. Wnuk gra zapalczywie na katarynce, papużka wyciąga losy, ludzie czytają swoje horoskopy i odchodzą uradowani, że jutro będzie lepiej. Dziadzio jeździ na jednym kole tam i z powrotem. Spada, wstaje, kłania się. Ludzie oklaskują, rzucają miedziaki na ceratę wokół kolczastej kuli. Na uboczu stoi klatka z dużym kozłem; babcia usiłuje wyprowadzić go na arenę. Kozioł nie chce, dobrze wyuczony, nie da się prowadzić. Podbiera babcię rogami i siedzącą okrakiem przynosi na grzbiecie na plac rozgrywki. Ludność wyje z radości i miedziaki gęsto lecą na płótno. Rozgoryczona akrobatka zamierza sprawić lanie kozłowi, ale dziadzio sprzeciwia się chłoście; bierze capa za rogi i odprowadza za kraty. Dziadzio wyprawia cuda: tańczy, śpiewa i gra na skrzypcach, uprawia karkołomne sztuki, stawia miski na żerdzi i obnosi je w kole. Za piosenki w obcych językach sypią się pensy angielskie, niemieckie marki i hiszpańskie pesety. Dziadziowi "pieje" w piersiach, nie z młodości, ale z podeszłego wieku; mimo to zapowiada w kilku językach, że teraz będzie "espetaculo mortale". Gawiedź coraz więcej skupia się w około wypłowiałej ceraty. Dziadzio-artysta z "kogutkiem" w piersiach podchodzi do kolczastej kuli i zabiera się do najtrudniejszego numeru i woła "é mortale"! Dźwiga kolczastą kulę; chwieje się, pochyla się w tył i koniecznie chce ją ustawić na nosie. Widzowie krzywią się i syczą ze współczucia, że dziadzio gotów się pokaleczyć. Babcia protestuje i poleca, aby stary zaniechał tego numeru, dziadzio posłuchał i porzucił kolczastą kulę. Paryżanie i turyści, wykazują szlachetny gest, bo za niewykonany numer posypały się miedziaki w nagrodę. Dziadzio siada i wyciera spocone czoło. Babcia już nie może tańczyć, ani wywracać koziołków, bo starość wzięła nad nią górę. W chudych piersiach, ostatkiem sił tłucze się jeszcze czułe serce matki, a na wydłużonej szyi poruszają się tętnice, jak próbne skrzydełka do wiecznego odlotu, do krainy niekończącej się młodości, bo tak ją zapewniają o tym mistrzowie pędzla w Louvre.

Był to okres, gdzie żebractwo i kuglarstwo w Europie było zjawiskiem dobrze widzianym.

Po bulwarach dostaje się do centrum miasta. Wystawy sklepów świadczą o bogactwie tego kraju; przeróżne tkaniny i manekiny, wyroby metalowe, porcelana i złotnictwo. Wlokę się z ulicy na ulicę: kawiarnie, restauracje, luksusowe hotele, pomniki. Kiedy nasunęło mi się na myśl pytanie: po co Panu Bogu tyle ludzi?... w tej chwili jakiś wojskowy ściskał mi ramię i w zachwycie wołał — Władku, skąd się tu wziąłeś? Cywil był wstrzymięźliwy, małomówny. Wojskowy miał postawę oficera i przedstawił się: Michał Kamiński, oficer armii cudzoziemskiej.

— Oblejemy spotkanie, kuzynie.

Kuzyn obojętnie mruknął — oblejemy.

Usiedliśmy w porządnym barze.

(C. d. n.)

ÓTIMA OPORTUNIDADE

2a. PRAÇA E LEILÃO

De acordo com a publicação do D.J./Pr n.º 60 de 27-IX-72, será realizada na cidade de Malet, a venda dos bens do espólio dos finados José Staszewski i sua mulher Alexandra A. Windyga Staszewska.

Dia 26 de outubro de 1972 — 14,30 horas.

BENS — Um lote urbano 4.061 m2 — avaliado por Cr$ 1.000,00.

— Uma casa de alvenaria 2 pav. com 21 peças, inst. sanitárias, água encanada etc. — Ponto residencial e comercial. Avaliada por apenas Cr$ 25.000,00.

— Um quarto de imbuia — salinha de visita e acolchoado de pena.

Informações com o Dr. **Thadeo Sobocinski** — à Rua Voluntários da Pátria, 475 — 12.º andar — Sala 1.202 — Edifício ASA — Curitiba — Fone: 23-2114.

UNIDOS ESTAMOS COM

José Gorski
N.o 2140
PARA VEREADOR
(ARENA)

POSZUKIWANIA

Pani Józefa Pisaniec poszukuje brata Jana Janusza urodzonego w 1924 roku w Warszawie, który w 1949 roku udał się do Brazylii. Wiadomości o poszukiwanym proszę kierować pod adresem: Józefa Pisaniec, Warszawa 12, ul. Okrzeja 4 m 13.

Światowy Dzień Misyjny

Od 46 lat obchodzi Kościół Światowy Dzień Misyjny (od 1926 roku). Obchodzi go co roku w przedostatnią niedzielę października. Celem tego Dnia jest uświadomić wierzącym w Chrystusa ich odpowiedzialność za misje czyli za szerzenie Dobrej Nowiny, troskę, by do wszystkich ludzi dotarła prawda, że Pan Jezus jest posłanym przez Boga Zbawicielem wszystkich i że nie ma innego imienia, w którym ludzie mogliby się zbawić.

Po ludzku rzecz biorąc, sytuacja nie wygląda optymistycznie: po 2000 lat od przyjścia Chrystusa ponad dwie trzecie ludzkości nie zna lub nie uznaje Chrystusa za Zbawiciela (Wszystkich chrześcijan — katolików, prawosławnych i protestantów — jest około miliarda, a ludzkość liczy ponad trzy miliardy). Sytuacja jest tym bardziej niepokojąca, że choć najwyższe instancje kościelne — Stolica Apostolska i Sobór — wykazują niezwykłą świadomość misyjną i próbują wstrząsnąć sumieniem wiernych, świadomość misyjna wśród ogółu wiernych, zdaje się — maleje: zmalała ostatnio zastraszająco liczba powołań i wyjazdów na misje. A powołań misyjnych już i tak było zawsze mało.

Powołania do stanu kapłańskiego i zakonnego, w tym więc i powołania misyjne, nie spadają cudownie z nieba. Jak całe dzieło zbawienia uzależnił je Pan Bóg od współpracy ludzkiej. Powołania wzbudza Pan Bóg w rodzinach, które cenią sprawy Boże i w których kwitnie życie chrześcijańskie. Jeśli dziś w większości krajów znać kryzys powołań, to chyba słuszny jest wniosek, że zawodzą rodziny chrześcijańskie, że rodziny przeżywają kryzys ideałów chrześcijańskich.

Sprawa Kościoła i sprawa przepowiadania Ewangelii jest nie tylko sprawą Papieża, biskupów, kapłanów i zakonników, lecz jest sprawą całego Ludu Bożego. Kto jest świadomym katolikiem nie może być obojętny na to, czy ludzie znają Chrystusa i czy mają dostęp do Niego. Misje są raczej wypełnieniem obowiązku ze strony chrześcijan niż koniecznością po to, żeby zbawić pogan. Kiedy ludzie zawiodą, Pan Bóg może tych ostatnich zbawić sobie wiadomymi sposobami, ale nie zbawi chrześcijan podobnych do bogacza ewangelicznego, który nie troszczył się o Łazarza leżącego u jego progu. Pan Jezus pouczył nas, że w ostatniej instancji będziemy sądzeni według zasady: byłem nagi, a nie przyodziałiście Mnie; byłem głodny, a nie nakarmiliście Mnie; byłem odwrotnie: byłem nagi i przyodziałiście Mnie; byłem głodny, a nakarmiliście Mnie. — Jeśli norma ta ma zastosowanie w wypadku potrzeb ciała bliźniego, to chyba w wyższym stopniu będzie miała zastosowanie w wypadku potrzeb ducha bliźniego. Chrześcijanie nie mogą beztrosko siedzieć przy suto zastawionym Stole Zbawienia, nie martwiąc się o to, że inni znajdują się poza Domem Bożym i przymierają z głodu duchowego.

Katolicka Brazylia, choć sama cierpi na brak kapłanów, wlącza się co roku do obchodu Dnia Misyjnego, przypominając wszystkim obowiązek misyjny. Zwraca przy tym słusznie uwagę na ostatnich pogan, Indian, w swoim kraju. Polonia brazylijska ma już za sobą ciężki okres walki o własny byt. Wrosła w dynamicznie rozwijające się społeczeństwo brazylijskie, wzbogacając je swą pracą i wartościami przywiezionymi przez ojców znad Wisły. Wśród tych wartości uderza bezstronnego obserwatora głęboka i dojrzała religijność, której nie brak również rysu misyjnego. W historii Starego Kraju idea misyjna wiła się złotą nicią przez tysiąc lat, a dzisiejszy Kościół w Polsce przeżywa formalną wiosnę misyjną.

Imigranci z Polski w Brazylii okazali się prawdziwymi synami tego katolickiego narodu. Z chwilą gdy uporali się z trudnymi początkami i kiedy w odrodzonej po pierwszej wojnie Polsce zaczęły się osiedlać zgromadzenia misyjne, pośpieszyli z ofiarnym groszem na rozbudowę polskich zakładów misyjnych. Sporo dowodów tego można wyczytać w polskiej prasie wydawanej w Brazylii w międzywojennym okresie. Rodziny polskie dały ponadto Kościołowi w Brazylii sporo kapłanów i jeszcze więcej zakonnic. Nie brak wśród nich takich, którzy zdobyli się na rozstanie się z rodzinnym krajem i wyjechali na misje, mimo że Brazylia sama odczuwa brak kapłanów. Wyjechali wiedzeni zmysłem Bożym, uprzedzając wskazania Soboru Watykańskiego II, który zalecił nawet społeczeństwom które same cierpią na brak kapłanów, dzielić się z innymi jeszcze bardziej potrzebującymi (por. Dekret Misyjny).

Czy można żywić nadzieję, że dzisiejsze rodziny polsko-brazylijskie pozostaną wierne religijnym ideałom swych ojców i nadal będą dostarczać Kościołowi powołań kapłańskich i zakonnych w służbie Kościoła miejscowego i misyjnego? Stać ich będzie na tę ofiarę z dzieci dla Chrystusa, o ile najpierw za przykładem ojców stać ich będzie na grosz ofiarny na cele misyjne, tak bardzo tego roku polecane przez Ojca świętego w Jego orędziu na Światowy Dzień Misyjny. Dalej, o ile rodziny te pozostaną nadal ogniskami autentycznego życia chrześcijańskiego dbającymi nie tylko o chleb powszedni, o wykształcenie i społeczny awans swych dzieci, ale cenią sobie przede wszystkim sprawy Boże i wartości religijne.

St. T.

20 anos de atividades

Hugo Baggio

A CNBB completa 20 anos. Foi instalada precisamente na semana de 14 a 17 de outubro de 1952, no Palácio São Joaquim, no Rio de Janeiro. A Conferência Nacional dos Bispos do Brasil é um dos magníficos frutos do Vaticano II. Tornou-se o órgão supremo da Igreja no Brasil. É a força que gera a unidade. Força que reúne os bispos do Brasil em torno a uma só mesa para que haja uma só orientação, um só modo de agir, uma só interpretação. Para que haja uma eficiente forma de promover a renovação.

Nestes 20 anos muito fez a CNBB. Talvez, grande parte do trabalho não foi registrado, mas o certo é que a CNBB foi uma presença constante em todos os momentos sérios que marcaram a Igreja do Brasil, nos últimos anos. E não apenas nos conflitos especificamente religiosos. No esforço de marcar sua presença no meio dos homens, a Igreja continuamente deve empenhar-se para defender este homem, sobre o qual tantas ameaças continuamente são armadas. Deve a Igreja desarmar estas ameaças e desarmar os homens também. No Brasil a tarefa coube à CNBB e, diga-se com gratidão, nestes 20 anos, soube desempenhar esta tarefa, com tino e caridade evangélicos.

Custou-lhe isso críticas amargas de seu próprio seio como da periferia. Mas a prova mais eloquente de ser organismo atuante é o fato de ser combatida. Ao cão-de-guarda que dorme não se atiram pedras. Somente ao vigilante. Um exemplo típico de atiradores de pedras, porque acomodado em sua inércia, é o grupo que forma uma "escola" em torno do escritor ex-católico Gustavo Corção, cujo azedume se derrama nas colunas de alguns jornais brasileiros e de algumas revistas. Confundindo ortodoxia com simples tradição, acabam descobrindo em todas as iniciativas da CNBB uma traição. E não percebem que a maior traição ao Evangelho — e portanto ao Cristo e à Igreja — é justamente amarrar este Evangelho a um tempo que já não é, com cordas de saudosismo, ainda que trançadas com fios de Catarina de Sena, ou de outras grandes figuras da história da Igreja, que tão bem souberam entender seu tempo...

Nos 20 anos de CNBB a Igreja do Brasil pode considerar-se privilegiada, pois constitui um dos mais ativos grupos do mundo, marcando uma presença exata, no momento exato, com a solução exata. Deus a conserve, os Bispos a dinamizem, o Povo de Deus a apóie, a graça do Senhor a fecunde, neste grande momento em que todos somos convocados para um trabalho pacificador.

ESPORTE EM REVISTA

CAMPEONATO NACIONAL — Coritiba x Ceará 0x0; Remo x Portuguesa 2x0; ABC x América (MG) 1x0; Brasil x Corintians 0x0; Botafogo x Náutico 2x1; Grêmio x Vitória 0x0; Atlético x Sergipe 1x0; Vasco x São Paulo 1x0; Cruzeiro x Santos 2x0; Flamengo x Santa Cruz 1x0; Nacional x América (Rio) 0x0; Palmeiras x Fluminense 1x0; Internacional x Bahia 0x0; Remo x ABC 1x0; Palmeiras x Portuguesa 1x0; Cruzeiro x América (Rio) 2x0; Vasco x Botafogo 0x0; Bahia x Santa Cruz 1x1; Atlético x Fluminense 2x0; Náutico x Sergipe 3x0; Ceará x Nacional 1x0; Santos x Grêmio 3x2 e Coritiba x São Paulo 4x0.

TORNEIO DA INTEGRAÇÃO — Atlético x Pinherios 0x0; América x Iguaçu 1x1.

ENCONTRO INTERNACIONAL — França x URSS 1x0.

PARA VEREADOR

ANTONIO DOMAKOSKI

N.º 238

(ARENA)

Colégio Militar inaugurou Praça lembrando Trompowski

Com várias solenidades, entre as quais a inauguração da Praça e do busto do marechal Trompowski Leitão de Almeida, patrono do magistério militar, o Colégio Militar de Curitiba homenageou o Dia do Professor. As comemorações que tiveram início às 9 horas com missa campal na praça Tomás Coelho em frente ao Colégio, contou com a presença de personalidades militares e civis do Paraná e de outros Estados.

Logo após a inauguração da praça foram entregues condecorações da Ordem Rio Branco, do Ministério de Relações Exteriores, medalhas a professores do Colégio, prêmios aos alunos do CMC, inauguração da sala de aula, apresentação de grupo folclórico e da Orquestra Sinfônica da Universidade Federal do Paraná. As solenidades se encerraram com um desfile militar, pelos alunos do Colégio.

AUTORIDADES

Participaram das festividades em comemoração ao Dia do Professor, o general Augusto Cesar de Castro Moniz de Aragão, que há pouco tempo deixou o posto de Chefe do Departamento de Ensino e Pesquisa do Ministério do Exército, Manoel Pio Correio Junior, ex-embaixador do Brasil em Buenos Aires e Montevidéu, que procedeu a entrega da Ordem de Rio Branco ao presidente do Grupo Executivo de Terras do Sudoeste Paranaense — GETSOP —, coronel Luiz Barbosa Wolf e coronel Bolina, também do GETSOP. Participaram ainda das festividades o general Heitor de Almeida Herera, coronel Erick Tinoco Marques, representante do ministro da Educação e chefe do Departamento de Esportes e Educação Física do Ministério da Educação e Cultura, representantes do Supremo Tribunal e coronel Ocidir O'Reylly Cabral, representante do Instituto dos Docentes Militares do Brasil.

Durante as festividades, o coronel Ocidir Cabral, representante do Instituto dos Decentes Militares do Brasil, fez a entrega da Medalha Trompowski ao comandante do Colégio Militar, coronel Osni Bermudes e aos professores Geraldo Matos Gomes dos Santos, Helio Larsen Santos, Sergio da Rocha Lima Fortes, tenente coronel Jaime Barbosa Pinto, tenente coronel Helio Bahia Conradini, tenente coronel Amaury de Oliveira Ribeiro. Foram premiados também os alunos do Colégio Militar de Curitiba que venceram o concurso literário Marechal Trompowski.

PROJETO LEITEIRO DA LAPA

O Projeto Leiteiro da Lapa, no Paraná, ocupa uma área de 2 mil hectares, dividida em 38 parcelas de 50 hectares, contando, ainda, com uma Agrovila.

O objetivo primordial do Projeto é despertar um novo processo de impacto econômico na região, o que já acontece tendo em vista que outras propriedades adjacentes estão interessadas na participação, aceitando, para tanto, a metodologia aplicada e associando-se à Cooperativa integrante do Projeto.

Envolvendo diversos Municípios no Sul do Estado, o Projeto objetiva criar possibilidades de desenvolvimento para a região que, não obstante, possua condições naturais de aproveitamento, encontrava-se numa fase de estagnação.

O Projeto está localizado numa área a 60 quilômetros de Curitiba, ligado por estrada asfaltada e possui excelentes condições para a prática da pecuária. A região tem qualidades para cuja necessidade do produto, cresce continuamente com o aumento da população.

O INCRA instalou o Projeto que tem como principal atividade a exploração leiteira por um novo processo de integração de esforços no setor cooperativista.

Com financiamento do INCRA, repassado pelo Banco Nacional de Crédito Cooperativo, a Cooperativa de Laticínios de Curitiba vem de adquirir na região um lote de 2 mil hectares. Os parceleiros, associados da Cooperativa, empregaram sua economia e, por outro lado, também receberam financiamento e custeio do Banco do Brasil.

O controle e a supervisão do Projeto estão sob a responsabilidade de técnicos do INCRA, que já instalaram 30 famílias. A produção de leite já atinge a 7 mil litros diários, devendo, no final da implantação, elevar-se a produção a 15 mil litros, por dia.

A participação do INCRA no Projeto, baseia-se, sobretudo, na assistência técnica nos trabalhos de orientação, controle e educação praticados por engenheiros-agrônomos e médicos-veterinários. Os investimentos e trabalhos de implantação física do Projeto foram realizados pela Cooperativa e seus associados parceleiros.

O gado existente no projeto tem controle zootécnico e sanitário, e funciona também na local um serviço de inseminação artificial.

NOSSA SENHORA APARECIDA PADROEIRA DO BRASIL

O dia 12 de outubro é a Festa de Nossa Senhora Aparecida. Todos os brasileiros sabem que a data não foi sempre esta. Era em maio, depois passou para setembro e agora, para outubro. O mês é muito próprio: Outubro, mês do Rosário. O dia, muito bonito: Colombo chegando à América e de certo modo realizando — como analisou Ernesto Hello — seu nome de "Cristóforo", pois nas suas naus o Evangelho de Cristo transpôs as águas do Atlântico. A data, além do mais, se aproxima do dia histórico em que foi encontrada a imagem. Quando Felipe Pedroso, Domingos Garcia e João Alves encontraram em suas redes o corpo e a cabeça da imagem de Nossa Senhora da Conceição, estavam pescando para a mesa do Conde de Assumar. Era meado de outubro. A data litúrgica está muito bem escolhida. Celebremos bem esta festa e neste ano com mais fervor, pois comemoramos o ano do nosso Sesquicentenário de Independência.

O encontro providencial veio convidar-nos carinhosamente a conservá-la, prezá-la, difundi-la. A imagem é um sinal da presença de Maria no Brasil. No Brasil e na Igreja. "Eu estou arraigada no meio de um povo honrado", nos diz a Virgem, em palavra da Bíblia que a liturgia lhe aplica. A celebração desta Festa será um convite a permanecermos sempre o povo honrado no qual a Virgem Maria tem profundas raízes. De proteção e de amor, por exemplo.

SESSENTA MIL QUILÔMETROS DE ESTRADAS

Ao presidir à instalação da II Reunião das Organizações Rodoviárias, em Brasília, o Ministro dos Transportes declarou que o Governo brasileiro vem executando um programa de expansão e aperfeiçoamento do seu sistema rodoviário, a começar pela incorporação de técnicas mais evoluídas aos seus métodos de trabalho e pelo estabelecimento de um plano, com metas bem definidas a serem alcançadas a curto e a longo prazos.

O sistema rodoviário brasileiro ,como o definiu o titular dos Transportes, tem a finalidade de constituir-se em instrumento básico do nosso desenvolvimento, impulsionando o deslocamento das fronteiras econômicas e propiciando o fortalecimento do mercado interno. É, por outro lado, fator de integração, aproximando as áreas periféricas das interiores, e meio de fixação dos excedentes demográficos de regiões menos providas transferidas para as áreas mais favoráveis, previamente escolhidas. É ainda elo de ligação com as redes nacionais dos países amigos e vizinhos.

Utilizando-se de dados comparativos, o Ministro Mário Andreazza lembrou que em 1964 o Brasil dispunha de dezessete mil quilômetros de rodovias asfaltadas, ao passo que hoje sua extensão rodoviária é de cerca de **60 MIL QUILÔMETROS**, devendo ultrapassar os 70 mil em 1974. Isso demonstra que nosso País, num período de apenas 10 anos, terá conseguido aumentar em mais de quatro vezes sua rede de vias pavimentadas.

Disse o Ministro que, segundo dados levantados pela "International Road Federation", o Brasil ocupa hoje o quarto lugar no mundo em termos totais de quilômetros de rodovias e o décimo primeiro quanto ao número de veículos auto-motores. Estima-se que do total de passageiros/quilômetros transportados, noventa e quatro por cento o são por rodovia, enquanto o transporte de carga atinge cerca de setenta por cento do total de tonelagem/quilômetro.

O titular da Pasta dos Transportes encareceu a atenção dos delegados de outros países presentes à II Reunião das Organizações Rodoviárias para o fato de que o Brasil está empenhado na construção, em plena floresta amazônica, de extensas rodovias que vão permitir a ocupação daquela área e proporcionar ligação com as demais nações da imensa bacia.

Por sua vez, o presidente do Conselho Diretor da "International Road Federation", sr. Harry Heltzer, frisou que os olhos do mundo dos transportes estão voltados para o Brasil e vêem em Brasília o exemplo da capacidade do homem do Século Vinte para edificar uma cidade planejada, obra que se completa com o programa nacional de transportes criado pelo Governo brasileiro e que já conquistou a admiração dos círculos afins de todo o mundo.

Mensagem Papal para o dia das Missões

Para o Dia Mundial das Missões, a celebrar-se no domingo, 22 de outubro, o Papa Paulo VI publicou especial Mensagem, "assinalando a ocorrência de uma tríplice comemoração jubilar: 350 anos de criação da atual Sagrada Congregação para a Evangelização dos Povos — 150 anos da fundação da Obra da Propagação da Fé — 50 anos do ato de Pio XI elevando à categoria de Pontifícias as Obras da Propagação da Fé, da Santa Infância e de São Pedro Apóstolo para o Clero Indígena. Por isso diz o Papa: "Auguramo-nos que, neste ano, o Dia das Missões signifique para todo o Povo de Deus um passo decisivo na compreensão dos seus deveres missionários e na sua colaboração com essas Obras de alcance mundial, as quais, chamadas Pontifícias por antonomásia, são, de outro lado, t a m b é m verdadeiramente Episcopais". Mais adiante insiste o Papa: "Uma outra circunstância torna ainda mais urgente e grave esta responsabilidade missionária do Povo de Deus. Referimo-nos às múltiplas possibilidades que o mundo moderno oferece a uma penetração universal e simultânea da Mensagem do Evangelho. Vemos convertida em feliz realidade a presença histórica da Igreja em meio a todos os povos. Embora existam países que voluntariamente se fecham ao Evangelho, é fato notório que todos os povos sempre mais se procuram entre si e, portanto, entram também em contato com a Igreja. Esta nova e providencial situação da Igreja no mundo faz-nos compreender os grandes deveres e vantagens, que hoje existem no campo da cooperação missionária, para uma difusão mundial do ideal missionário e para uma ampla ajuda a todas as missões da Igreja". Paulo VI afirma a certa altura: "Como a respirar-se pode jamais interromper-se sob pena de morte, nosso anseio missionário não pode limitar-se a um só Dia do ano".

LUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

KURYTYBA — 25 października (outubro) — 1972 — Nr 3293 — (43/72)

Eksport rudy żelaznej

W 1980 roku Brazylia ma eksportować 120 milionów ton rudy żelaznej — zgodnie z oświadczeniem naczelnego prezesa Kompanii Vale do Rio Doce (Minas Gerais). Eksport ten powinien dać Brazylii 1 bilion dolarów rocznego dochodu, dzięki czemu ruda żelazna zajmie główną pozycję w eksporcie brazylijskim. Huty krajowe mając do swej dyspozycji własną rudę żelazną mają wyprodukować w tym samym czasie 30 milionów ton stali.

Produkcja rudy żelaznej w 1970 roku wyniosła 35,5 mln. ton. W ciągu najbliższych 10 lat produkcja stali powinna zwiększyć się czterokrotnie, z czego większa część pójdzie na eksport. Od 1960 do 1964 roku produkcja stali zwiększyła się dwukrotnie, przechodząc z 5 milionów ton do 10 milionów ton. Od 1964 roku eksport stali brazylijskiej zaczął wzrastać coraz więcej dzięki większemu zapotrzebowaniu zagranicy, zwłaszcza państw europejskich.

W 1968 roku nastąpił wielki skok w tym eksporcie, szacowany na 15 milionów ton, a w 1971 r. doszedł do 31 mln. ton, dając skarbowi narodowemu 237 mln. dolarów dochodu. Sama tylko Japonia importuje 7 milionów ton brazylijskiej rudy żelaznej. Japonia, Stany Zjednoczone i Niemcy Federalne nabyły razem 56% brazylijskiej rudy żelaznej. Zapotrzebowanie rynków zagranicznych na rudę żelazną wyniosło między latami 1960 a 1970 300 milionów ton. W porównaniu z tą liczbą, brazylijska ruda żelazna stanowi obecnie 11%.

Według danych światowych, Brazylia znajdzie się wkrótce w czołówce państw eksportujących rudę żelazną za granicę, tj. po ZSRR, Szwecji, Kanadzie i Australii. Oczywistą jest rzeczą, że eksport 120 milionów ton rudy żelaznej wymagać będzie wielkiej walki z państwami producentami tego minerału. Oblicza się, że w 1980 r. zapotrzebowanie światowe na rudę żelazną wyniesie od 500 do 600 milionów ton, z tego Stany Zjednoczone będą musiały importować 65 milionów ton, Japonia — 260 mln. ton, a Europa zachodnia — 150 mln. ton. Największym rywalem Brazylii w eksporcie rudy żelaznej jest Australia. Australijskie pokłady tego minerału wynoszą 16 bilionów ton. Brazylijskie pokłady oceaniane są jedynie w stanie Pará (bez Minas Gerais) na 12 bilionów ton.

Nowości w Arenie i Kongresie

Jabłkiem niezgody i rozdziału w partii rządowej ARENIE jest tzw. sublegenda. Oznacza to, że partia ta może wystawić kilka kandydatów na stanowisko prefekta w listopadowych wyborach władz municypalnych. Kto z tych kandydatów osiągnie większą liczbę głosów, na niego idą także głosy innych kandydatów tej samej partii.

Z tym systemem wyborczym nie zgadza się wielu członków partii ARENY którzy tracą swe wpływy i prestiż na rzecz jednego jedynie kandydata. Nie trzeba dodawać, że sublegenda jest także największym "nieprzyjacielem" opozycyjnej partii MDB.

System powyższy miał na celu scementowanie partii rządowej w swej pierwszej fazie — po utworzeniu jedynie dwóch partii politycznych. Teraz, gdy partia ARENA osiągnęła decydującą większość nad partią opozycyjną, wielu Arenistom wydaje się, że sublegenda jest już niepotrzebna i powinno ją się znieść. To niezadowolenie i rozdział w partii ARENIE odnośnie sublegendy może odbić się ujemnie na najbliższych wyborach, gdyż przeciwnicy sublegendy z ARENY gotowi są głosować na kandydatów z MDB.

Kongres również przeżywa od kilku lat głęboką przemianę, jak to zresztą dzieje się w innych krajach zachodnich np. w Stanach Zjednoczonych. Kongres będąc w zasadzie władzą ustawodawczą, przemienił się stopniowo na organ nadzorczy, "fiskalizujący" wydatki, działalność i administrację władzy wykonawczej. Tak jak w Brazylii, dzieje się również w innych państwach np. w Stanach Zjednoczonych, w których Kongres stracił całkowicie kontrolę ustawodawczą w kwestiach bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej.

W konsekwencji, Kongres utracił wiele ze swych uprawnień ustawodawczych, wzamian za to zyskał większą siłę nadzorczą nad działalnością i administracją władzy wykonawczej czyli rządu federalnego.

Rola i byt Instytutów Rolnych

Paulistański Instytut Agronomiczny w Campinas rozwija swą działalność od prawie stu lat. Ma on do swej dyspozycji stację eksperymentalną — fazendę Santa Elisa, gdzie robi się doświadczenia z różnymi nasionami a równocześnie przeprowadza się badania nad środkami owadobójczymi. Obok tego Instytutu powstały jeszcze inne organizacje rolnicze jak np. Instytut Biologiczny, Departament Przemysłu Zwierzęcego, Instytut Zoologiczny, Instytut Botaniczny i Geograficzno-geologiczny.

Organy te mają na celu dopomóc rozwojowi rolnictwa stanowiącego bazę dla wielkiego przemysłu z którego słusznie się chlubi stan sanpaulistański. Doświadczenia i osiągnięcia tych Instytutów nie ograniczały się jednak tylko do stanu São Paulo — lidera w rozwoju nowoczesnego rolnictwa, lecz przesyłano je do innych stanów celem podniesienia uprawy rolnej. W ten sposób stan São Paulo zajął całkiem zasłużenie pierwszą pozycję w kraju jeśli chodzi o racjonalną uprawę ziemi i o osiągnięcie jak najwyższej wydajności gleby.

Instytuty powyższe, zwłaszcza ten z Campinas, dopomogły wybitnie w uprawie kawy, bawełny, owoców cytrusowych podczas kryzysu wywołanego różnymi zarazami. Ponadto przysłużył się decydująco na zalesienie obszarów ogołoconych z lasów, nie mówiąc już o różnych gatunkach traw stanowiących doskonałą paszę dla bydła rasowego.

Niestety, niektóre z powyższych Instytutów ograniczyły swe doświadczenia ze względu na niskie pobory miesięczne i na brak funduszów. Wielu z młodszych uczonych agronomów opuszcza laboratoria, by szukać lukratywnych posad w innych sektorach życia gospodarczego kraju. Należy się spodziewać, że tak władze stanowe jak i federalne nie dopuszczą do upadku tych Instytutów odgrywających tak ważną rolę w unowocześnieniu rolnictwa i racjonalnej hodowli bydła.

Chile o krok od wojny domowej

Jak już pisaliśmy, utworzenie przez rząd Allendego kompanii transportu kołowego oraz zamiar władz znacjonalizowania tego transportu — wywołało strajk właścicieli kaminionów w południowych prowincjach kraju. Do tego strajku przyłączyli się handlowcy, a trochę później lekarze, kapitanowie statków handlowych, syndykat inżynierów, rolników, studentów — w sumie 29 różnych związków.

By stawić czoło strajkowi, prezydent Allende zaprowadził stan wyjątkowy w prowincji Santiago oraz w kilkunastu (20) południowych prowincjach Chile. Od godz. 10 wieczór do 6 rano nikt z obywateli nie może pokazać się na ulicach miasta, nie mając specjalne przepustki. Strajk powyższy w każdej chwili gotów jest zamienić się w strajk generalny, co może wywołać powszechne rozruchy, a w następstwie wojnę domową.

Ważne sektory handlu i produkcji zostały sparaliżowane w wyniku strajku. Pod strażą wojska pozostają otwarte niektóre ważniejsze sklepy z żywnością. Wiele szkół średnich i wyższych pozostało zamkniętych, bo i studenci przyłączyli się do strajku, jak również 130 tys. zrzeszonych rolników. Syndykat transportu kolektywnego domaga się od rządu zwolnienia 130 aresztowanych szoferów, zwrotu zatrzymanych przez władze kaminionów, oraz odwołania upaństwowienia transportu kołowego.

Wrzenie i strajki w Chile mają wiele przyczyn, z których najważniejszymi są: próby Allendego upaństwowienia niektórych sektorów życia gospodarczego a przede wszystkim błędna polityka prezydenta, który nie potrafił dotąd polepszyć sytuację ekonomiczną i finansową w Chile. Galopująca inflacja i brak żywności — oto główne przyczyny niezadowolenia ogółu obywateli.

Import pszenicy do ZSRR

Z powodu złych warunków atmosferycznych, a także błędów systemu komunistycznego nie dopuszczającego własności i inicjatywy prywatnej swych obywateli, tegoroczne zbiory pszenicy w Związku Sowieckim były o ponad 20 milionów ton mniejsze aniżeli zeszłoroczne. By stawić czoło tym niedoborom, władze sowieckie musiały zrobić wielkie zamówienia na pszenicę w USA, Kanadzie, we Francji i w Australii.

Istnieją wprawdzie małe działki prywatne, (pół hektara ziemi) które ku wielkiemu zdziwieniu władz produkują rocznie 60% krajowych zbiorów ziemniaków, 40% mięsa i mleka, nie mówiąc już o dużej ilości jarzyn. Prywatne te działki stanowią zaledwie 3% obszarów w ZSRR objętych rolnictwem. Gdyby je zwiększono, produkcja płodów rolnych wzrosłaby w dwójnasób. Takiemu posunięciu jednak sprzeciwia się system komunistyczny w tym kraju.

Należy również pamiętać, że w ZSRR brakuje nie tylko pszenicy, lecz także ziemniaków. Jeden kg ziemniaków kosztuje 1 rubla. W lipcu br. władze sowieckie obiecały narodowi, że w 1975 roku produkcja mięsa i jaj wzrośnie o 29%, mleka o 19%. Wzrost ten zależał bezpośrednio od obfitych zbiorów zboża. A ponieważ takich zbiorów nie było w tym roku, obietnice władz tracą swą podstawę realną.

By zaradzić wielkim niedoborom w zbiorze pszenicy, władze sowieckie zrobiły wielkie zamówienia w USA (około 20 milionów ton), w Kanadzie (5 mln. ton), w Australii — milion ton i to samo we Francji. Ogólnie oblicza się, że zapotrzebowanie Związku Radzieckiego na pszenicę importowaną z różnych krajów dojdzie do prawie 30 mln. ton. By przewieźć taki ogrom zboża, potrzeba około 500 statków. Transport ten ożywi ruch portowy w USA, Kanadzie, Australi i we Francji i przyczyni się nie mało do wzbogacenia się tych państw kapitalistycznych.

W KALEJDOSKOPIE

◆ **SAIGON** — Doradca prezydenta Niona — Henry Kissinger i szef sztabu USA — gen. Creighton Adams konferowali w ub. tygodniu z prezydentem Wietnamu — Van Thieu (który nie został usunięty jak o tym podała mylnie prasa) w sprawie zawarcia pokoju z Wietnamem Północnym. Wynik konferencji nie jest znany.

◆ **MOSKWA** — Prawie 5 miesięcy trwające rokowania handlowe między USA a Związkiem Radzieckim zakończone zostały pomyślnie. Wymiana handlowa między tymi państwami zostanie potrojona w ciągu najbliższych trzech lat.

◆ **S. PAULO** — Brazylijski eksport produktów rolnych w okresie lat 1950 - 1970 wyniósł 75% całego eksportu. Dewizy uzyskane z tego eksportu pozwoliły na import różnego rodzaju maszyn nie zmniejszając wzrostu ekonomicznego kraju.

◆ **SZTOKHOLM** — Nagrodę Nobla z Literatury na 1972 r. otrzymał zachodnio-niemiecki pisarz katolicki Heinrich Boell. Ofiarował on swą nagrodę 100 tys. dolarów dla pisarzy pozostających w więzieniach jak np. w ZSRR, Turcji, Grecji itp.

◆ **FORTALEZA** — Specjalne autobusy należące do Instytutu Opieki Społecznej (SESI) odwiedzać będą nowe kolonie rolne położone wzdłuż szosy Transamazonica, wioząc ze sobą bibliotekę, aparat kinowy oraz ekwipunek z pogotowiem ratunkowym.

◆ **BRASILIA** — 20 techników Instytutu Reformy Rolnej opracowuje reformę nowego podziału ziemi (Módulo Rural). Zgodnie z powyższym, obszary poddane reformie rolnej podzielone będą na mniejsze działki, by łatwiej można było je nabyć i zwiększyć produkcję rolną.

◆ **CUIABA** — Ze stolicy stanu Mato Grosso donoszą, że rolnicy tamtejsi spodziewają się zebrać 18 milionów worków ryżu podczas zbiorów 1972-73, czyli o 6 milionów worków więcej jak w roku ubiegłym. Również zapowiadają się dobre zbiory soji.

◆ **BRASILIA** — Ubiegły tydzień upłynął pod hasłem "Tydzień Awiacji" obchodzonego z bogatym programem we wszystkich stanach Kraju. "Tydzień" ten związany jest ściśle z nazwiskiem brygadiera Eduardo Gomesa, jednego z założycieli Brazylijskich Sił Lotniczych oraz pioniera Brazylijskiej Poczty Lotniczej.

◆ **RIO** — Brazylijski Instytut Kawy zaprzeczył wiadomości, jakoby najbliższy zbiór kawy brazylijskiej miał spaść o 65%. W przyszłym roku zbiór kawy dojdzie do 18 milionów worków. Zapotrzebowanie wewnętrzne i eksport wyniesie 26 milionów worków. Brazylia jednak ma obfite zapasy nadmiaru kawy ze zbiorów zeszłorocznych, by wypełnić brak 8 milionów worków.

◆ **MEKSYK** — Rząd prezydenta Echevarria wykrył plan terrorystów meksykańskich, który przewidywał wysadzenie w powietrze cały szereg urządzeń wojskowych oraz gmachów prywatnych należących głównie do firm amerykańskich. Autorami tego planu są komuniści.

◆ **SAIGON** — Oddziały Wietkongu i Półn. Wietnamu atakują obecnie wsie położone o 15 km od stolicy Południowego Wietnamu z zamiarem wywołania popłochu wśród mieszkańców stolicy oraz utrudnić wybór Nixona na prezydenta Stanów Zjednoczonych.

◆ **PORTO ALEGRE** — Prezydent Médici skończył już swą 5-dniową wizytę w Rio Grande do Sul. W swej powrotnej podróży z tego stanu p. Prezydent odwiedzi São Paulo oraz Kurytybę (25 października), będąc honorowym gościem Gubernatora Parigot de Souza i udzielając audiencji władzom stanowym.

Kalendarz "Ludu" 1973 rok

Nowy "Kalendarz Ludu na 1973 r." oprócz interesujących artykułów jak np. o Brazylii i Mikołaju Koperniku, zawiera jeszcze 79 ilustracji, 49 ciekawych wiadomości z działu "Brazylia w liczbach", 43 ciekawostek ze świata, 17 anegdot rysunkowych i 22 "Uśmiechnij się..." Te drobne wiadomości i humor stanowią nie tylko miłe dla oczu Czytelnika urozmaicenie, lecz także zmuszają go do uśmiechu — tak rzadkiego na ustach człowieka żyjącego w dzisiejszych trudnych czasach. Zamawiajmy więc ten bardzo ciekawy Kalendarz, tym bardziej, że jest on ostatni, jaki Redakcja "Ludu" wydała w ciągu 52 lat swego istnienia. Jest to naprawdę pamiątkowy Kalendarz!

Nowy i nowoczesny gmach ONZ w Nowym Jorku, w którym odbywają się sesje tej wielkiej organizacji światowej.